

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2018/19:10

Fredagen den 23 november

---

§ 1 Utrikes frågor – utveckling

Statsrådet Isabella Lövin

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
– utveckling den 22 maj 2018

Återrapport från informellt ministermöte den 14 september 2018

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor – utveckling den 26 november 2018

Anf. 1 ORDFÖRANDE:

Jag öppnar dagens möte och hälsar statsrådet Isabella Lövin med medarbetare välkomna. Vi går in på den första punkten på föredragningslistan med återrapporter, information och samråd. Finns det något att säga om återrapporterna?

Anf. 2 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

God morgon, fru ordförande, och god morgon till EU-nämnden! När det gäller återrapporten har nämnden tagit del av en skriftlig information och rapportering från föregående rådsmöte som ägde rum den 22 maj.

Anf. 3 ORDFÖRANDE:

Jag tror att vi har två återrapporter som är utskickade. Det var ju en från den 14 september också, informellt ministermöte den 14 september. Det finns inget att säga. Vi tackar för informationen.

Då har vi information och samråd inför mötet i rådet den 26 november. Vi går till punkt 3 på rådets dagordning.

Anf. 4 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Om jag får skulle jag först vilja informera om den lunchdiskussion som kommer att äga rum vid det här rådsmötet. Vid rådsmötet den 22 maj var det också en lunchdiskussion som handlade om gender och utveckling. Det var en samstämmig diskussion där brett stöd gavs till EU:s arbete med gender och utveckling, särskilt de aktiviteter som pågår för att implementera Agenda 2030 med fokus på jämställdhet. I synnerhet togs EU:s Spotlight Initiative, som motverkar våld mot kvinnor och flickor, upp.

Även vid det här rådsmötet kommer det att äga rum en informell lunch om gender och utveckling, och då är de två mottagarna av Nobels fredspris, Nadia Murad och Denis Mukwege, inbjudna. Det är naturligtvis

mycket glädjande att de har fått priset, och regeringen anser att EU bör vara en prominent aktör för global jämställdhet, inte minst i arbetet mot alla former av könsrelaterat våld. Det inkluderar tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Detta kommer vi att framföra vid denna lunch och också säga att jämställdhet ska integreras i alla EU:s politikområden och även i alla delar av EU:s externa relationer. EU:s handlingsplan för jämställdhet, Gender Action Plan, ska länkas till EU:s arbete för att genomföra agendan för kvinnor, fred och säkerhet.

Sverige har som ni säkert vet bidragit med stöd till Mukweges klinik. Vi arbetar också med kärnstöd till UNFPA i Irak, som bland annat bidrar till att stödja överlevare av sexuellt våld i konflikt.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen, och nu går vi till dagordningspunkt 3.

Anf. 6 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Det handlar om en diskussion om EU:s nya allians med Afrika för hållbara investeringar och jobb. Inga slutsatser förväntas antas.

Regeringen välkomnar den nya alliansen som EU-kommissionens ordförande Juncker presenterade i september och dess fokus på utbildning och sysselsättning för unga. Entreprenörskap och inte minst kvinnliga företagare utgör också en viktig del.

Ansatsen bygger på mer jämbördigt partnerskap mellan EU och Afrika baserat på ömsesidiga intressen, vilket regeringen länge har drivit. En fördjupad dialog med AU och dess medlemsstater är viktig för att säkerställa afrikanskt ägarskap.

Vid FAC avser regeringen att framhålla att alliansen bör inkludera åtgärder som skapar förutsättningar för ökade investeringar och jobbskapande även i de minst utvecklade länderna, också i sviktande stater. Det är också av vikt att alliansen genomförs tillsammans med insatser för mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer, god samhällsstyrning, jämställdhet, klimat, fred och säkerhet.

Regeringen avser även understryka vikten av koherens i det bredare partnerskapet mellan EU och Afrika. Alliansen bör kopplas nära samman med andra pågående processer och samarbeten, som uppföljningen av EU–AU-toppmötet i Abidjan 2017, det kommande ministermötet mellan EU och AU, förhandlingarna om ett avtal post-Cotonou och högnivåmöte i Wien den 18 december mellan EU och Afrika om innovation och digitalisering.

Regeringen välkomnar att den nya alliansens fokus underbyggt av ett jämbördigt partnerskap på lång sikt även har potential att bidra till att hantera grundorsakerna till irreguljär migration, till exempel arbetslöshet.

Anf. 7 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Tack för att omständigheterna under denna övergångsregering är sådana att de inspel vi gjorde på utrikesutskottet i går om entreprenörskap nu nämndes av ministern! Jag tackar och är nöjd över det.

Anf. 8 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för redovisningarna!

Jag skulle vilja diskutera ett ytterligare tillägg med statsrådet i den här delen. Det bygger på ordet ”äganderätt”. För att någon ska investera krävs det ju att man vet att man får avkastningen av en investering. Av det skälet vill jag gärna att regeringen även lyfter in ordet ”äganderätt”.

Äganderätten är underutvecklad i många av de länder som vi pratar om i det här sammanhanget. Det skiljer sig dessutom, vet jag, mellan kvinnors och mäns rättigheter när det gäller ägandet. Jag tycker att vi om vi ska röna framgång i det här sammanhanget, vilket vi ju alla vill, också ska lyfta upp den frågan som synnerligen viktig för att länder, områden och regioner ska fortsätta att utvecklas.

Jag vill alltså efterhöra om inte statsrådet är beredd att också inkludera detta i den diskussion som regeringen och statsrådet ska ha i Bryssel.

Anf. 9 LUDVIG ASPLING (SD):

Långsiktigt utvecklingsbistånd är ju en god sak i sig. Det säger unionen, och så långt är vi överens. Men det är uppenbart att unionen ser det här som ett verktyg för att motverka det man kallar grundorsakerna till migration, och av den anledningen måste jag ställa samma fråga som jag alltid ställer i de här sammanhangen: Kan statsrådet nämna en vetenskaplig källa som bekräftar det faktum att små öknings av den materiella levnadsstandarden leder till en mindre benägenhet att migrera irreguljärt?

Jag kan nämna ett antal källor som pekar på det motsatta förhållandet, nämligen att små öknings av levnadsstandarden *ökar* benägenheten att migrera, eftersom migranter ser det här som en investering. Jag undrar därför om det finns någon typ av forskning som backar upp unionens position i detta.

Sedan vill jag också fråga om det här ryms inom befintlig budget, alltså utgiftsområde 6 inom unionen, eller om det kommer att behövas ytterligare tillskott för att förverkliga detta.

Anf. 10 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Kvinnligt entreprenörskap är en mycket viktig nyckel för utveckling i många länder där kvinnor är en outnyttjad potential och också strukturellt förtryckta. Det är därför en viktig komponent som också ryms inom vår position att alltid driva på för jämställdhetsfrågor och ha med den aspekten.

Eskil Erlandsson frågade specifikt om äganderätten. Vi nämner ju hur viktigt det är med god samhällsstyrning och rättsstatens principer, och de frågorna finns i hög grad redan närvarande i den svenska positionen.

Det handlar alltså i hög grad om att skapa förutsättningar för investeringar. Det ska finnas en rättsstat som möjliggör också för investeringar. Vi vet att bland annat informella ägarstrukturer är ett stort hinder. Det är en del av det utvecklingssamarbete som Sverige bedriver, och även inom ramen för den här alliansen finns naturligtvis den aspekten. Jag tycker därför att det generella talet om goda förutsättningar för ett investeringsklimat täcker in frågan om äganderätten.

När det gäller Ludvig Asplings fråga är det sant att det här nämns som en av grundorsakerna till irreguljär migration och att fattigdomsbekämpning är en av utgångspunkterna för alliansen. Det är

dock inte den enda anledningen, utan det handlar om att ha ett bättre förhållningssätt och partnerskap med de afrikanska länderna. De är ju våra grannländer som vi med nödvändighet också förhåller oss till.

Det finns en stor potential i ett partnerskap, och att bidra till utbildning och till hållbara investeringar är någonting som på lång sikt också är konfliktförebyggande och fredsskapande och som driver en fredlig utveckling som på olika sätt också är i EU:s och de europeiska ländernas intresse.

När det gäller de exakta parametrarna för fattigdomsbekämpning och ökade eller minskade migrationsströmmar tror jag att det beror på vilket tidsperspektiv man anlägger i analysen. Ser man det i ett längre perspektiv finns det mycket som talar för att extrem fattigdom och en brist på utsikter för människor att ta sig ur fattigdom och förtryck leder till konflikter, och konflikter brukar i allmänhet också kunna leda till migrationsströmmar.

Men, som sagt var, det här är ju ett väldigt brett paraply för ett partnerskap mellan EU och AU. Det är inte det enda skälet till att det här partnerskapet utvecklas, utan det handlar också om en ömsesidig nytta med investeringar och utveckling som både EU och de afrikanska länderna har nytta av på ett jämbördigt sätt.

Anf. 11 LUDVIG ASPLING (SD):

Tack för svaret! Om det beror på tidsperspektivet är jag i så fall väldigt sugen på att höra vilket tidsperspektiv som unionen planerar för. Alltså: Inom vilken tidsram kommer det här utvecklingsbiståndet att leda till en minskad benägenhet att migrera?

Det som statsrådet anför angående det goda i utvecklingssamarbetet i sig är vi överens om. Det tror jag att alla här är överens om. Det är ingenting konstigt.

Min anmärkning gäller att man använder det här som ett verktyg mot irreguljär migration. All forskning på det här området visar att det är meningslöst. Det är fullkomligt verkningslöst.

Jag vill poängtera att vi har en avvikande mening på den här punkten. Vi ställer oss bakom ansatsen i sig, men vi vill inte se någon koppling mellan utvecklingssamarbetet och åtgärder mot irreguljär migration eftersom det riskerar att sätta unionen i en beroendeställning gentemot icke demokratiska stater och vissa länder som har en direkt fientlig inställning till oss. Turkietavtalet är ju ren utpressning. Kenya är ett annat exempel på länder som använder migration för att utverka fördelar och finansiering från Europa.

Däremot anser vi att återtagande av egna medborgare är en grundförutsättning för att ingå i det här utvecklingssamarbetet med EU. Det är någonting som dessa länder måste göra.

Anf. 12 DANIEL RIAZAT (V):

Jag vill nämna den andra sidan av det här myntet. I slutet av texten till svenskt ställningstagande står det att det är viktigt med samstämmighet i det bredare partnerskapet mellan EU och Afrika, att alliansen kopplas samman också med andra pågående processer.

Jag menar att det när det kommer till frågan om de avtal som Sverige har med till exempel Libyen eller andra länder motverkar det att människor

som befinner sig i en fruktansvärd situation tar sig till Europa. Hur går det ihop med den övriga texten om samarbetet som jag tycker är mycket bra?

Jag har ingen avvikande mening i frågan. Jag tycker att Sveriges ställningstagande är bra. Däremot undrar jag hur det går ihop med frågan som handlar om till exempel insatser för mänskliga rättigheter när människor som befinner sig i en situation som inte accepteras inte heller har rätt att söka sig en fristad.

Anf. 13 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag glömde att svara på en tidigare fråga. Den här alliansen har ju ingen särskild budget, så detta har ingen budgetpåverkan.

Mänskliga rättigheter ska ju präglade EU:s alla externa relationer, oavsett om det gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken eller handelspolitiken där vi har uttalade dialoger om mänskliga rättigheter och demokrati med alla våra samarbetspartner och handelspartner. I det här bredare sammanhanget med alliansen kommer demokrati och mänskliga rättigheter givetvis att vara ett grundfundament och någonting som också Sverige betonar starkt i samtalen, dialogen och förhandlingarna.

När det gäller EU:s stöd till den libyska kustbevakningen har EU bidragit med utbildning till den bland annat för att förbättra kunskaperna om mänskliga rättigheter, om folkrätten och om hur man ska kunna agera på ett bättre sätt och förbättra samarbetet med andra aktörer som bidrar till att rädda fler liv på Medelhavet.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Jag vill bara påminna om att vi har en diger dagordning i dag.

Anf. 15 DANIEL RIAZAT (V):

Tack så mycket för svaret! Jag vill påminna om att det är viktiga frågor som tas upp i det här avtalet. Därmed är det viktigt att diskutera dem och utbildningen av den libyska kustbevakningen.

Precis som i fråga om vissa andra avtal, exempelvis med diktator Erdoğan, vet vi ju att de tyvärr inte har lett till att mänskliga rättigheter respekteras. Vi vet också att människor fortfarande dör på Medelhavet. Över huvud taget dör människor på flykt. I stället för att se till att människor kan söka sig till en fristad utan att riskera livet hindrar detta avtal en sådan åtgärd.

Anser regeringen eller ministern att arbetet för mänskliga rättigheter går ihop med att utbilda en kustbevakning vars syfte är att stoppa människor på flykt och som har lett till att många människor har mist livet? Det gäller såväl vuxna som barn. Jag menar att det inte går ihop med att nämna begreppet mänskliga rättigheter i samma mening som avtal med länder som är icke demokratiska och som dessutom stoppar människor som vill söka sig en fristad.

Anf. 16 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag tyckte inte att jag fick något svar på frågan om tidsperspektivet som statsrådet själv tog upp, alltså huruvida detta är effektivt verktyg eller inte för att motverka grundorsakerna till migration. Okej, låt höra: Vad är tidsperspektivet?

Anf. 17 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag börjar med den sista frågan. Det är ju en missuppfattning att alliansens huvudsyfte skulle vara att stoppa irreguljär migration. Huvudsyftet är att ha ett jämbördigt partnerskap med ekonomisk utveckling mellan EU och Afrika. Det kan till exempel jämföras med en annan aktör som Kina som är oerhört aktivt med att upprätta ekonomiska partnerskap med Afrika. Kina erbjuder studieplatser på universitet för afrikanska studenter. Det finns en mycket stark investeringsvilja även från andra aktörer. Det här är EU:s sätt att på ett jämbördigt sätt föra en dialog om hur vi kan ha ett bättre samarbete om ekonomiska utvecklingsfrågor. Det är huvudsyftet med alliansen.

Utbildningen av libyska kustbevakningen gäller de grundläggande kunskaperna om hur folkrätten fungerar och syftar till att utgöra ett positivt bidrag till situationen där. Det betyder inte att vi har nått hela vägen, men det är en felaktig beskrivning att säga att människor drunknar på grund av hur den libyska kustbevakningen agerar. Desperata människor ger sig ut på de här båtarna, och det finns en lång rad oerhört tragiska skäl till att man gör det: fattigdom, förtryck, krig konflikter.

Vi måste jobba på alla fronter för att förebygga konflikter, stärka freden och se till att de ekonomiska förutsättningarna blir så bra som möjligt för de desperata människor som ger sig ut på dessa båtar. Det är en stor tragedi som sker mitt framför våra ögon. Den saken är klar. Vi har mycket arbete kvar att göra.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Då går vi över till dagordningspunkt 4.

Anf. 19 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Vid FAC utveckling kommer ministrarna att ha en diskussion om instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete, NDICI. Det kommer inte att antas några slutsatser.

Detta handlar om kommissionens förslag som presenterades i juni om att slå samman flera av EU:s nuvarande externa finansieringsinstrument för att man ska kunna agera mer flexibelt och samstämmigt. NDICI står för The Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument. Man ska slå samman det som förut hette DCI, Development Cooperation Instrument, med EDF, som är Europeiska utvecklingsfonden, med flera.

Diskussionen förväntas fokusera på instrumentet struktur och utformning samt Europeiska fonden för hållbar utveckling plus.

Regeringen anser att EU:s externa instrument bör syfta till att stärka EU:s roll som global aktör. Relevanta delar bör spegla EU:s övergripande mål för utvecklingssamarbetet inom fattigdomsbekämpning – detta inom ramen för en minskad total utgiftsnivå.

Förhandlingarna om Ndici har inletts och väntas pågå under hela 2019. Under förhandlingarna, liksom vid FAC, verkar regeringen för att stöd inriktas till de minst utvecklade länderna inom ramen för

utvecklingsarbetet och att inkluderingen av grannskapsstödet inte underminerar kopplingen till grannskapspolitiken.

Regeringen verkar även för att det övergripande målet om fattigdomsbekämpning och transparent beslutsfattande värnas när Europeiska utvecklingsfonden införlivas i budgetramen. Instrumentet bör stödja mänskliga rättigheter och demokratifinansiering.

Regeringen vill också se ett väl integrerat hållbarhets- och jämställdhetsperspektiv samt riktade insatser för jämställdhet inklusive för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Regeringen vill bland annat att jämställdhet lyfts fram som ett eget tematiskt område med respekt för övergripande budgetrestriktivitet. Klimatfrågor inklusive havsfrågor bör ges en central roll i det nya instrumentet.

Vid FAC förväntas också den nya investeringsarkitekturen som presenterades i ett meddelande från kommissionen i september tas upp. Det innehåller en europeisk fond för hållbar utveckling plus samt en garanti för yttre åtgärder och syftar till att förbättra samordningen av olika instrument och aktörer.

Regeringen verkar här för att eftersträva respekt för principer om utvecklingseffektivitet och för samverkan med den privata sektorn. Biståndets obundenhet och mervärde ska värnas. Höga krav ska ställas på hållbarhet vad gäller de investeringar som ska stödjas. Regeringen vill också se en effektiv och ändamålsenlig styrning, administrering och riskhantering.

Anf. 20 LUDVIG ASPLING (SD):

Tack för informationen! Om man ska börja med att säga någonting lite snällt ser vi det här som en positiv aspekt. Det kan vara att omstruktureringen gör att utgiftsområdet blir mer överskådligt så att det blir lättare att förstå för oss som inte jobbar med det här på heltid. Det är bra.

Däremot tycker jag att det skulle vara snyggt om regeringen ville lägga in en liten skrivning i sitt utkast till svensk ståndpunkt angående den ståndpunkt som regeringen brukar ha om en väsentligt minskad EU-budget i nästa fleråriga budgetram. Enligt förslaget skulle detta utgiftsområde blåsas upp ganska mycket, med 24 procent. Då undrar jag hur regeringen får ihop det med målet om att den svenska avgiften inte ska öka och att budgeten som helhet ska minska över tid. Om statsrådet inte vill föra in det i ståndpunkten vill jag anmäla avvikande mening.

I övrigt har vi avvikande mening när det gäller utvecklingsprioriteringarna. Där tycker vi naturligtvis att de ska följa de prioriteringar som vårt parti har. Det gäller som vanligt grundläggande tillgång till vatten och sanitet, utveckling av hållbart jord- och skogsbruk, återindustrialisering och utbildning för barn och unga.

Vi står inte heller bakom upprättandet av den fredsbevarande resursen eftersom vi är starkt skeptiska till en militarisering av unionen.

Slutligen är vi väldigt tveksamma till anslutningsstödet eftersom det i grund och botten kommer att urholka själva syftet med Köpenhamnskriterierna.

Anf. 21 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! När man tittar närmare på detta ärende kan man konstatera att ökningen av budgeten egentligen inte är ett plus i budgeten utan ska tas från andra delar. Med en så stor ökning är det viktigt att veta vart pengarna ska gå och framför allt om de kan användas på ett effektivt sätt. Det är också viktigt med samstämmighet med grannskapspolitiken och dess prioriteringar samt med utvecklingspolitiken och det nya instrumentet.

EU kan inte göra allt överallt utan ska fokusera på det som gör mest nytta och ligger i linje med EU:s utrikespolitiska mål och agenda i övrigt. I detta fall är EU vår viktigaste utrikespolitiska arena, och EU:s roll som global aktör behöver stärkas. Jag vill fråga ministern hur det nya instrumentet NDICI kommer att bidra till detta.

Vi menar också att detta är så pass ingående förändringar att utrikesutskottet borde ha fått en närmare föredragning, vilket inte har skett. Därför önskar vi att Regeringskansliet och UD snarast kommer till utskottet för att informera om dessa saker.

Anf. 22 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Ludvig Aspling efterlyser en skrivning om regeringens ståndpunkt gällande minskad EU-budget. Detta är något som vi absolut har med i vår ståndpunkt och som vi också framför. Vi anser att det är viktigt att det hela tiden är within the framework of a reduced overall budget som vi framför. Sveriges position är att EU-budgeten ska minska kraftigt när Storbritannien lämnar unionen och att en stabiliserad EU-avgift ska vara vägledande för våra budgetförhandlingar.

Samtidigt anser vi att ett relativt ökat fokus på utrikesfrågor jämfört med traditionella utgiftsområden som jordbruk och sammanhållningspolitik är önskvärt. En ökad budget för Ndici skulle därför endast kunna medges om tillräckliga minskningar görs på andra områden.

När det gäller de utrikespolitiska målen ska Ndici vara det samlande finansieringsinstrumentet för den existerande utvecklingsstrategi som vi gemensamt har antagit och även för andra relevanta strategier och ramar för samarbete med grannskapet.

Sverige har varit för att EDF ska införlivas och budgetiseras med det större utvecklingsinstrumentet. Det blir mindre fragmentiserat och därmed mer överskådligt, samtidigt som vi kommer att ha ögonen på att grannskapspolitiken inte försvinner i det stora hela. Den behöver ett dedicerat utrymme inom det nya instrumentet, och det kommer vi att vara noga med att titta på.

Utrikesutskottet ska få en närmare föredragning. Vi kanske ska be en tjänsteman säga när detta ska ske.

Anf. 23 Utrikesrådet JOHANNES OLJELUND:

Vi har uppfattat en kallelse att komma till utskottet och berätta närmare om instrumentet på tjänstemannanivå. Vi ska naturligtvis komma och göra det och håller på att komma överens om en tid som passar er.

Anf. 24 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag ville bara ansluta mig till Rothenbergs önskan om att få mer information.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

2018/19:10
23 november

Anf. 26 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Jag vill informera om att situationen i Tanzania kommer att tas upp under Övriga frågor på FAC. Sverige lyfter upp vikten av att ordentligt genomlys EU:s relation och förhållningssätt till Tanzania. Vi efterfrågar en fortsatt gemensam, välkoordinerad och tydlig dialog med Tanzania. Danmark har bett om att få upp frågan på dagordningen, och jag har också skrivit ett brev till Federica Mogherini och anslutit mig till åsikten att vi bör diskutera detta.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den informationen.

§ 2 Konkurrenskraft – forskning och rymd
Statsrådet Helene Hellmark Knutsson
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft den 28 september 2018
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft den 30 november 2018

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Välkommen hit, Helene Hellmark Knutsson med medarbetare! Vi är på konkurrenskraftsdagordningen och frågorna om forskning och rymd. Finns något mer att säga om återrapporten från förra mötet?

Anf. 29 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Ni har ju fått en skriftlig rapport från mötet, och jag har inget att tillägga utöver den.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för återrapporten.

Då går vi in på information och samråd, dagordningspunkt 10 på konkurrenskraftsrådets dagordning.

Anf. 31 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Ordförande! Den 6 juni presenterade EU-kommissionen ett förslag till ny förordning om inrättande av unionens rymdprogram och Europeiska unionens rymdprogrambyrå. Riksdagen har tidigare fått regeringens Fakta-PM om förordningsförslaget. Vi hade en överläggning om förordningen med utbildningsutskottet den 9 augusti och den 15 november inför detta möte i konkurrenskraftsrådet.

I den kommenterade dagordning som ni har fått står att det inte har inkommit något underlag, men det har det nu gjort. Därför kommer min föredragning kanske att bli något längre så att jag kan ge kommentarer till detta underlag.

Det finns inget färdigförhandlat förslag inför konkurrenskraftsrådets möte den 30 november. Det är därför inte ståndpunkter som vi samråder om här i dag. Vid rådets möte kommer ordförandeskapet i stället att presentera en lägesrapport om förhandlingarna, och en diskussion kommer att hållas.

Ordförandeskapet har med utgångspunkt i förhandlingarna om förordningen om inrättande av unionens rymdprogram tagit fram ett underlag som ska vägleda diskussionen vid konkurrenskraftsrådet. Nu hoppas jag att nämnden har fått ta del av detta diskussionsunderlag.

Frågorna handlar bland annat om vilka principer för styrning av rymdprogrammets mål som medlemsstaterna anser är viktiga. Ordförandeskapet efterfrågar också politisk vägledning för att säkerställa EU:s självständiga tillträde till rymden och tekniskt oberoende för att stödja den europeiska rymdindustrins konkurrenskraft. Slutligen vill ordförandeskapet diskutera hur rymdverksamhetens ekosystem med marknadsmöjligheter kan förbättras för att stödja bland annat utvecklingen av företagande på rymdområdet.

Regeringen avser att i diskussionen bland annat framhålla att det

viktigaste för EU är samstämmighet och ett fungerande partnerskap mellan EU-kommissionen och det europeiska rymdorganet Esa och medlemsstaterna. Regeringen avser att betona att Esa har en särställning genom sin erfarenhet och kompetens och som EU:s viktigaste partner på rymdområdet. Jag kan också påminna EU-nämnden om att detta är det enda internationella organ som nämns vid namn i Lissabonfördraget. Detta är i samklang med den nationella rymdstrategi som debatterades i riksdagen i förrgår och antogs i går.

Vidare avser regeringen att betona att den fortsatta driften av de existerande så kallade flaggskeppsprogrammen, Copernicus och Galileo, är av central betydelse för en fortsatt ledande position för Europa. Regeringen anser att öppen och fri tillgång till de enorma mängderna jordobservationsdata från Copernicusprogrammet bör säkerställas. Detta är en viktig resurs för att bidra till både ekonomisk tillväxt och internationell konkurrenskraft för europeisk rymdverksamhet. Det är också avgörande att vi vid kriser och katastrofer, till exempel skogsbränder, har tillgång till och kan använda dessa jordobservationsdata. De kan även användas för att bättre hushålla med våra gemensamma resurser, till exempel jordbruk och skogsbruk, men också för havsövervakning.

Satellit teknik och de data som den levererar är alltså centralt för miljö- och klimatobservationer och för att med rymdverksamheten stödja arbetet med att nå de globala målen och bidra till genomförandet av Agenda 2030. Detta är också de strategiska mål vi har i den nationella rymdstrategin.

Regeringen avser också att betona vikten av att bejaka en europeisk mångfald av förmågor inom rymdsektorn. Sverige ska fortsätta att bidra till europeisk rymdverksamhet med den strategiska resurs som ett moderniserat Esrange, rymdcentret, utgör, i linje med vår nationella rymdstrategi.

Breda utlysningar och upphandlingar i rymdrelaterade arbetsprogram inom EU skulle ge möjligheter för nya aktörer på rymdområdet att ta fram innovativa tjänster till nytta för samhället.

Regeringen avser vidare att framhålla vikten av att en korrekt och tydlig gränsdragning sker mellan unionens och medlemsstaternas kompetens när det gäller ansvaret för säkerhetsfrågor som rymdprogrammet föreslås hantera.

Med detta kan jag ta emot frågor.

Anf. 32 DANIEL RIAZAT (V):

Jag skulle vilja ta upp något som man ibland glömmer bort, nämligen den personliga integriteten och kopplingen till militarisering och annat som har att göra med detta. Jag skulle också vilja lyfta fram frågan om klimatet och på vilket sätt man tänker prioritera klimatobservationer i ett rymdprogram och en rymdstrategi. Jag skulle vilja att ministern utvecklar dessa tre frågor något och redogör för vilken syn man har från den svenska regeringens sida.

Anf. 33 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Ordförande! Tack så mycket för bra frågor!

Vi ser inte att öppna data från just Copernicus kan vara i konflikt med den personliga integriteten. Det är inte den typen av upplösning på dessa

satellitbilder. Däremot är det väl känt att privata företag med satelliter kan ge väldigt högupplösta data, som ni kan hämta hem i telefonerna och på andra sätt. Men just EU:s satellitprogram för jordobservationer kan inte användas på det sättet utan är på en lägre upplösningnivå. Vi ser alltså inget direkt hot mot den personliga integriteten. Däremot är det en viktig fråga att fortsätta bevaka.

När det gäller användandet för militärt ändamål är det viktigt för oss att understryka, precis som i den nationella rymdstrategin, att även EU:s rymdprogram utgår från civila behov och med det civila samhällets perspektiv, inte militära, på vad vi ska göra. Sedan är det så att all typ av infrastruktur som vi har i samhället också kan användas för militära ändamål. Det gäller våra vägar och det gäller självklart också den infrastruktur som finns i rymden. Men det är inte utifrån militära behov som det här byggs upp, utan det är utifrån civila behov. Det understryker vi både i den nationella strategin och i samarbetet i EU.

När det slutligen gäller klimatövervakning är ju det en av de prioriterade frågorna, och jag kommer att återkomma i diskussionen om EU:s forskningsprogram till att det här är någonting som har lyfts upp ännu mer och att vi ska kunna använda data från rymden till att just möta både miljöbehoven och klimatbehoven. Det ger oss en unik chans att göra mätningar över tid men också upptäcka till exempel förekomst av plaster i haven, vilket är ett av de utpekade områden som vi vill arbeta med.

Anf. 34 DANIEL RIAZAT (V):

Tack så mycket för svaren! Jag skulle vilja ställa en fråga om varför frågan om klimatet över huvud taget inte nämns i den svenska ståndpunkten, och jag undrar om man skulle kunna lägga till att klimatet är en prioriterad fråga.

Det här är mitt första sammanträde med EU-nämnden, och jag har också en kunskapsfråga. Går det att anmäla avvikande mening i det här fallet också, precis som i andra ärenden? I så fall skulle jag först vilja lyssna på ministerns svar på min fråga.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Då ska jag informera om, ifall det är fler som är nya och undrar, att det både är det som sägs och det som skickas ut skriftligt inför mötet som ingår i den svenska ståndpunkten.

Anf. 36 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Ordförande! När det gäller att lyfta fram klimatet som en viktig del avser vi att göra det i den allmänna diskussionen, så jag har ingenting emot om ni i EU-nämnden vill understryka att det bör lyftas fram ytterligare. Avsikten är att göra det under diskussionen kring det här.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11.

Anf. 38 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Ordförande! Den här punkten gäller rådsslutsatser och förvaltningen av det europeiska forskningsområdet.

Det europeiska forskningsområdet, ERA, syftar till att uppnå ett enat forskningsområde med fritt flöde av forskare och vetenskaplig kunskap i EU. Beslut om ambitioner för ERA fattades år 2000, och sedan dess har kommissionen vid flera tillfällen publicerat meddelanden om hur vi ska uppnå syftena. I sitt meddelande 2012 lyfte kommissionen fram fem prioriteringar; effektivare nationella forskningssystem, optimalt gränsöverskridande samarbete och konkurrens, en öppen arbetsmarknad för forskare, jämställdhet och jämställdhetsintegrering inom forskningen samt optimal cirkulering, tillgång till och överföring av vetenskaplig kunskap.

Utvecklingen av ERA styrs av medlemsstaterna styrs genom en rådgivande kommitté, Erac – Kommittén för det europeiska forskningsområdet och innovation. Kommittén ger råd till kommissionen om medlemsstaterna kring vad som behöver göras för att utveckla ERA. Det finns även andra ERA-relaterade grupper som ger råd till kommissionen och medlemsstaterna i olika frågor.

Även svenska representanter finns med i dessa grupper, och i december kommer Erac att presentera en översyn över denna struktur för rådgivning kring ERA. Erac har också bidragit med rådgivning till det partnerskapsprogram som ska diskuteras inför ramprogrammet Horisont Europa.

Svenska representanter har bidragit till en rapport om aspekter av jämställdhet och internationellt forsknings- och innovationssamarbete, och i rådsslutsatserna välkomnas den rapporten, och det framhålls att arbetet är ett gott exempel på samarbete mellan två olika ERA-prioriteringar.

I rådsslutsatserna ombeds kommissionen att organisera en första ministerkonferens om ERA. Det kan vara ett bra sätt att belysa vikten av ERA och ge möjlighet till diskussion om hur det bör utvecklas i framtiden. Regeringen anser att rådsslutsatserna uppmärksammar utvecklingen av ERA på ett bra sätt genom att belysa det viktiga arbete som har skett i Erac. Regeringen föreslår därför att Sverige ställer sig bakom slutsatserna.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12.

Anf. 40 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Ordförande! Det gäller Horisont Europa-paketet och ramprogrammet för forskning och innovation för den kommande perioden 2021–2027.

Som ni vet är benämningen på nästa ramprogram för forskning och innovation Horisont Europa. Regeringen välkomnar kommissionens förslag till ramprogram. Förslaget bygger på ett bra sätt vidare på det pågående programmet som heter Horisont 2020. Regeringen välkomnar särskilt att strukturen med de tre pelarna behålls samt att det här i första hand genomförs genom samarbetsprojekt.

I paketet som utgör ramprogrammet har två förslag hittills behandlats: dels den förordning som bestämmer strukturen för ramprogrammet och reglerna för att delta i det, dels det beslut som definierar innehåll och

genomförande av programmet. Förslaget kallas för det särskilda programmet.

Inför rådsmötet har ordförandeskapet satt som mål att nå en partiell allmän inriktning om förordningen. Det särskilda programmet fortsätter att behandlas av arbetsgruppen i rådet. Vid rådsmötet kommer ordföranden att presentera en lägesrapport som informationspunkt.

Regeringen har sedan länge åsikten att kvalitet och excellens ska vara avgörande för fördelning av medel i ramprogrammet – det är bara de bästa projekten som ska få finansiering. Det finns dock medlemsstater som verkar för att införa en geografisk fördelning av forskningsmedel. Det är någonting som vi tillsammans med andra likasinnade medlemsstater har varit tydligt emot.

När förhandlingen om detta i princip låst sig för någon vecka sedan föreslog kommissionen några nya insatser som kompromiss. Det gäller bland annat finansiering genom ramprogrammet av de kontaktpersoner som medlemsstaterna hittills har finansierat själva. Kontaktpersonerna sprider information och ökar kunskapen om ramprogrammet i medlemsstaterna. Kommissionen föreslår även en förenkling när det gäller att ta in nya deltagare i pågående projekt. Det öppnar för att aktörer från mer lågpresterande medlemsstater som inte lyckas vara med i de vinnande projektförslagen ändå kan få projekterfarenhet. Det leder även till att dessa aktörer bygger upp nya nätverk.

Regeringen ställer sig försiktigt positiv till kommissionens kompromissförslag. Kommissionen är, precis som regeringen, tydlig med att det är excellens som ska vara avgörande för fördelning av medel i ramprogrammet, och regeringen bedömer att förslaget inte går emot excellenskravet. Regeringen anser därför att kommissionens förslag är en rimlig kompromiss.

Sverige har bidragit till ett antal förbättringar under förhandlingen, bland annat ett förtydligande när det gäller vikten av forskning och innovation kring miljö. Vid sidan av klimatforskning är miljöforskning något som regeringen anser gynnas av europeiskt samarbete.

Likaså har regeringen bidragit till ett förtydligande om humaniora och samhällsvetenskap som en viktig fråga. Humsam ska finnas med som en horisontell aspekt genom hela programmet, men det ska även kunna göras insatser för specifika projekt på området, såsom samarbetsprojekt inom inkluderande samhällen och migration.

En fråga som jag vill ta upp är jämställdhetsaspekter. Regeringen har verkat för att jämställdhet ska ses som en horisontell fråga, dels i form av strävan om jämn representation av kvinnor och män, dels genom att jämställdhetsintegrering ska präglade ramprogrammet. Detta har vi fått gehör för.

Vidare anser regeringen att ERC, Europeiska forskningsrådet, ska finansiera grundforskning genom att finansieringsbeslut fattas i ett självständigt vetenskapligt råd. Det är en garant för att det är den mest högkvalitativa forskningen som finansieras.

När förhandlingen om förordningen avslutades i förra veckan i rådsarbetsgruppen kvarstod ett ganska stort antal reservationer från många medlemsstater. Även Sverige hade reservationer kvar. I onsdags möttes ambassadörerna i Coreper för att godkänna innehållet på rådsmötet. I kommissionens ursprungliga förslag fanns det fem kluster av områden

under den andra pelaren som handlar om globala utmaningar och ökad konkurrenskraft. Under förhandlingen har några av klustren delats upp. Bland annat föreslås att det kluster som benämndes Inkluderande och säkra samhällen delas upp i två. Samma sak gäller för klustret Klimat, energi och mobilitet eftersom många medlemsstater vill se att transport blir ett eget kluster.

Regeringen har varit emot uppdelningarna, då kommissionens föreslagna kluster är framtagna baserat på analys och konsekvensbedömning. Dessutom motverkar uppdelningen den ansats med utmaningar som regeringen vill se i ramprogrammet. Detta har Sverige reserverat sig mot.

Många medlemsstater stöder att ramprogrammet ska kunna ge återvändarbidrag till forskare inom EU. Det gäller forskare som vill återvända från en annan medlemsstat till sin egen medlemsstat. Återvändarbidrag finns i dag för forskare från EU som är verksamma utanför EU. Regeringen bedömer att ett återvändarbidrag inom EU inte har ett europeiskt mervärde, och därför är regeringen emot förslaget.

Det tredje förslaget som regeringen inte kan ställa sig bakom är begränsning av andel av budget för vissa insatser. Exempelvis önskar många medlemsstater begränsa andelen av budgeten för vissa instrument. Regeringen anser att det är olämpligt att diskutera begränsningar innan innehållet har bestämts. Det görs i det särskilda programmet.

Regeringen avser att stödja den allmänna inriktningen med de här tre reservationerna som vi tycker ska kvarstå tills vidare. Men om vi inte får gehör för dem avser vi att släppa dem eftersom vi tycker att helheten till beslut är väldigt bra.

Det är förslaget till svensk ståndpunkt.

Anf. 41 ROBERT STENKVIST (SD):

Vi tycker att det finns många delar i det här programmet som är bra, men vi är också starkt kritiska till vissa delar. Vi har flaggat för det här i utbildningsutskottet och lämnat en avvikande mening som vi skulle vilja anmäla här också.

Det som vi vänder oss emot främst är budgeten. Nu hör jag här att regeringen vill begränsa budgeten för vissa delar av programmet, men vi vill ha en mycket kraftigare markering av den totala budgeten i och med att Sveriges andel av själva EU-avgiften kommer att höjas om vi inte börjar skära i alla program. Jag har inte sett något program än där det har varit nedskärningar i budgeten. Till slut kommer den här budgeten att öka, och Sveriges andel av EU-avgiften kommer oundvikligen att öka.

Vi vill se en kraftigare markering mot budgeten för det här programmet. Det är ett oerhört stort, omfattande och dyrt program.

Vi har också vänt oss emot att pengar även ska gå till genusforskning enligt regeringens inställning i de papper som jag har läst. Vi satsar jättemycket pengar inom landet på den forskningen, och det kanske räcker, tycker vi.

Vi vill alltså anmäla en avvikande mening.

Anf. 42 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Ordförande! Vi noterade den avvikande uppfattningen i utbildningsutskottet när det rör jämställdhetsaspekterna. När det gäller

2018/19:10
23 november

själva budgeten vill jag bara vara tydlig med att vi inte tar ställning till budgettramar vid det här rådmötet, utan de förhandlas i en annan ordning längre fram. Jag svarade också lite i utbildningsutskottet på hur det påverkar om budgeten skulle minskas för det här området. Bedömningen är att med den partiella inriktning som råder nu är det hanterbart om det skulle vara så. Inga områden kommer att skäras bort, men självklart kommer alla områden att få något mindre pengar.

Vi kommer som sagt inte att ta ställning till budgeten i samband med det här rådmötet.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Då har vi kommit till dagordningspunkten Övriga frågor.

Anf. 44 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Vi har inget att ta upp under Övriga frågor.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Är det något mer statsrådet önskar framföra eller är vi klara?

Anf. 46 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

För min del är jag klar. Jag tackar så mycket för era ställningstaganden, och jag önskar trevlig helg när det beger sig.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Vi önskar också trevlig helg.

§ 3 Konkurrenskraft – inre marknad och industri
Statsrådet Ann Linde
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft den 27 september 2018
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft den 29 november 2018

2018/19:10
23 november

Anf. 48 ORDFÖRANDE:

Vi välkomnar statsrådet Ann Linde med medarbetare hit. Jag vet inte om det är rekord i medföljande medarbetare, men det ser imponerande ut. Välkomna!

Finns det något att säga om återrapporten?

Anf. 49 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag har inget att säga utöver det som redan är utskickat.

Anf. 50 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för det.

Vi går in på rådsdagordningen.

Anf. 51 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag har tagit med mig många medarbetare om det skulle komma detaljerade frågor. Då kan ni få svar på dem! Men jag hoppas klara av de allra flesta frågorna.

Nästa punkt på dagordningen är information om kommissionens förslag till förordning om transparens för företagsanvändare om onlinebaserade förmedlingstjänster, det så kallade platform-to-business-förslaget, P2B-förslaget. Förslaget presenterades i slutet av april i år. Vid KKR den 29 november förväntas ett beslut om allmän inriktning fattas.

För tydlighetens skull ska jag säga att en allmän inriktning är ett viktigt steg i lagstiftningsförfarandet på EU-nivå. Det innebär att rådet befäster en gemensam politisk överenskommelse om ett förslag innan Europaparlamentet avslutat sin behandling. Rådet är sedan skyldigt att invänta Europaparlamentets synpunkter innan en slutlig ståndpunkt kan antas av rådet.

Redan i oktober 2017 höll jag ett rundabordssamtal med näringslivet för att inhämta synpunkter på relationen mellan plattformar och företagsanvändare. Både plattformsföretag och företag som använder plattformarna deltog i detta.

Förslaget fokuserar på plattformarnas relation till företagskunder, alltså företag som använder till exempel App Store eller Google Play för att nå kunder och marknader online. Andra exempel på plattformar är köp- och sälj-sajter, exempelvis Blocket. Förslaget har som syfte att främja rättvisa villkor och transparens mellan företagen och plattformarna.

I förordningen föreslås regler som ska ge mer tydlighet för företagen med information om till exempel avtalsvillkor, avstängning och avbrytande av avtal, transparens vid rankning, differentierad behandling och tillgång till data. Vidare föreslås att plattformar ska upprätta interna klagomålssystem, utse medlare och möjlighet för organisationer att väcka grupptalan.

Kommissionen har funnit att särskilt små och medelstora företag kan stöta på en rad olika utmaningar i sina kontakter med plattformarna. Det handlar bland annat om avlägsnande, avlistning, av produkter och tjänster utan förvarning, problem med tillgång till och användning av data samt missvisande rankningar – till exempel att sätta stjärnor på hotell och restauranger.

Det är en balansgång att hitta rätt avvägning för att å ena sidan värna små och medelstora företags möjligheter att på goda villkor använda sig av plattformarna, å andra sidan att inte hämma innovationskraften i en plattformsekonomi genom betungande krav på dess aktörer. Med detta i åtanke finns i artikel 9, om internt system för hantering av klagomål, och i artikel 10, om medling, undantag för små och medelstora företag.

Förslaget remitterades den 8 maj i år. Totalt 28 av de 47 instanser som svarade hade inga synpunkter eller avstod från att yttra sig. Synpunkterna rörde å ena sidan en viss oro för ökad administrativ börda och kostnader, men å andra sidan såg vissa instanser förslaget som ett viktigt framsteg då det erkänner att plattformarnas affärsmetoder kan utgöra ett hot mot affärs- och innovationsklimatet.

Det här är en viktig fråga för näringslivet och i förlängningen även för konsumenterna och för utvecklingen av den digitala inre marknaden.

Sverige anser att förslaget i dess nuvarande form utgör en välbalanserad avvägning mellan att värna små och medelstora företags möjligheter att på goda villkor använda sig av plattformarna samtidigt som det inte skapas en ökad administrativ börda som hämmar innovationskraften. Därför bör Sverige kunna ställa sig bakom förslaget till allmän inriktning.

Anf. 52 LOTTA OLSSON (M):

Ordförande! Från moderat håll lyfte vi vid samrådet i näringsutskottet upp frågan om hur man ser på säkerhet i systemen på Europnivå och att man tar med det som ett område att jobba med. Men det kan också vara en hotbild mot plattformarna. Vi ser att it-säkerheten kan brista både här och där.

Det råder dessutom en stor skillnad mellan länderna i Europa vad gäller datormognad och hur stor andel av befolkningen som är uppkopplad. För några år sedan var endast ungefär 30 procent av befolkningen i Italien online.

Hur ser man på problemet att det kan uppstå nya konkurrenshinder? Vi ser gärna att ni lyfter upp den frågan.

Anf. 53 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Tack för föredragningen! Jag vill börja med att anmäla avvikande mening från vår sida. Jag har dessutom två efterföljande frågor.

Den avvikande meningen rör rådspromemorian till dagordningspunkt 4 på KKR:s dagordning. Där refereras till tidigare dokument, COM (2018) 441. När man tittar på det dokumentet ser man att en del av detta är en kapitalmarknadsunion. Det har vi motsatt oss tidigare. Vi anser att en kapitalmarknadsunion är en risk för att försöka snäva in Sverige i eurozonen och i bankunionen...

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Är vi på samma dagordningspunkt? Statsrådet har pratat om dagordningspunkt 3. Är det den du pratar om nu?

Anf. 55 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Då återkommer jag på nästa dagordningspunkt.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Då är det ingen avvikande mening på denna dagordningspunkt?

Anf. 57 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Nej.

Anf. 58 Statsrådet ANN LINDE (S):

It-säkerhet i systemen är en fråga som har tagits upp i förhandlingarna. Det är en fråga som vi absolut fortsätter att driva eftersom den är mycket viktig.

Skillnad i datormognad i de olika länderna är inget som har tagits upp i diskussionerna, men vi har inget problem med att ta upp den frågan. Det får då göras på ett sätt där det inte framstår som att ”vi är bäst och ni är dåliga”. Vi har inget emot att ta upp frågan på ett diskret sätt, så att säga. Frågan togs upp i går. Vi tar in frågan i våra talepunkter.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till nästa dagordningspunkt.

Anf. 60 Statsrådet ANN LINDE (S):

Dagordningspunkten gäller förordningen om programmet för den inre marknaden, första läsningen.

Dagordningspunkten avser beslut om en partiell allmän inriktning för förordningsförslaget om att inrätta ett program för den inre marknaden 2021–2027.

Förslaget presenterades i juni, och ordförandeskapet har gått snabbt fram med förhandlingarna. I förslaget sammanförs insatser som tidigare har finansierats inom sex separata program men som alla syftar till att förbättra den inre marknads funktion.

Programmets olika delar rör företagens konkurrenskraft, konsumentskydd, europeisk statistik, kunder och slutanvändare i finanssektorn, finansiella tjänster, samt växt-, djur-, livsmedels- och foderområdet. Det föreslagna programmet innehåller även nya initiativ som syftar till att förbättra den inre marknads funktion, bland annat genom en mer effektiv implementering och tillsyn av unionslagstiftningen om varor och tjänster samt stöd till aktiviteter om marknadskontroll, standardisering och europeiskt samarbete om ackreditering.

Beslutet om partiell allmän inriktning innebär att medlemsstaterna enas om de delar av förordningstexten som har förhandlats hittills. De delar som inte är uppe för beslut rör framför allt budgeten. Den behandlas i den separata ad hoc-arbetsgruppen för långtidsbudgeten och sådant som rör andra program som förhandlas i andra rådskonstellationer.

Den föreslagna budgeten för hela programmet är knappt 4,1 miljarder euro. Nivåerna för programmets olika delar bedöms i stort sett ligga på samma nivå som tidigare insatser. Till stor del baseras programmet på tidigare insatser som möjliggör den inre marknadens funktion. Programmet skapar kontinuitet i insatserna som tidigare varit separata.

Regeringen anser att förordningsförslaget har blivit bättre under förhandlingen. Bland annat har Sverige fått gehör för att den europeiska statistiken ska vara könsuppdelad och fått betydande textförbättringar i de delar som rör växt-, djur-, livsmedels- och foderområdet. Regeringen stöder programmets övergripande målsättning och anser att Sverige kan välkomna beslutet.

Riksdagen har tidigare informerats via Fakta-PM och via överläggning med näringsutskottet i går. Vid överläggningen med näringsutskottet gav utskottet stöd till regeringens ståndpunkt. Regeringen anser därför att Sverige kan ställa sig bakom beslutet om partiell allmän inriktning.

Anf. 61 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Jag tackar för förståelsen för min oerfarenhet av att läsa EU-handlingar.

Jag vill återigen komma in på den avvikande mening jag avser att anmäla på denna dagordningspunkt, som då berör de tidigare handlingarna COM (2018) 441. Där berörs frågan om kapitalmarknadsunionen, som vi motsätter oss. Vi tror att det är ett sätt att försöka få Sverige att komma allt närmare bankunionen och allt närmare eurozonen, och vi motsätter oss detta.

Jag har även två frågor till statsrådet som berör de budgetära konsekvenserna.

Som bekant är Sverigedemokraterna av principskäl motståndare till kostnadsdrivande verksamheter inom Europeiska unionen. Vi vill på det stora hela se till att kraftigt reducera de svenska och allmänna kostnader som EU i nuläget innebär.

Jag har då frågor. Vi ser en potential i att man slår samman dessa fem program. Detta skulle eventuellt innebära en effektivisering och minskade kostnader. Men jag vill ställa en fråga till statsrådet: Innebär den partiella allmänna inriktningen någon form av utökade kostnader? I sådana fall ämnar vi anmäla en avvikande mening även på den punkten.

Fråga nummer två gäller de 1,6 miljarder kronor som Sverige ska finansiera i dessa projekt. Är detta en del av redan existerande EU-avgifter eller motsvarande för svensk del? Eller skulle detta innebära ett tillskott om 1,6 miljarder kronor för svensk del? Vi skulle självklart även motsätta oss det om så vore fallet.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Kommissionen lägger alltid fram ett förslag. Sedan förhandlar man om det. Det som regeringen utgår från här när man redovisar sin ståndpunkt är ordförandeskapets utkast till partiell allmän riktlinje. Det är alltså i förhållande till det och regeringens ståndpunkt som man kan anmäla avvikande mening, inte utifrån kommissionens ursprungliga förslag, för det är inte säkert att det finns kvar i den allmänna riktlinjen.

Anf. 63 DANIEL RIAZAT (V):

Nu är jag som sagt ny i nämnden, men jag tycker att denna fråga delvis går ihop med dagordningspunkt 8, som handlar om framtiden för den inre marknaden.

Jag skulle vilja framhålla någonting som tyvärr glöms bort. Vi tycker från Vänsterpartiets sida att EU:s politik när det gäller både fördrag och program kring den inre marknaden i praktiken leder till att man gör kapitalets frihet till en överordnad princip. Avregleringar och avskaffande av handelshinder inom en inre gemensam marknad är prioriterade medan social trygghet, miljöskydd, arbetsrätt och annat ställs åt sidan när man diskuterar dessa frågor.

Vad avser ministern att framhålla i de frågorna innan jag beslutar ifall vi ska anmäla en avvikande mening.

Anf. 64 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Kapitalmarknadsunionen är inte med i detta förslag. Det är alltså ingenting som vi har någon ståndpunkt om nu. Det behandlas inte här. Det är vad jag vill säga om det.

När det gäller effektiviseringen är hela poängen med detta att man inte ska jobba i stuprör utan att man ska jobba i hängrännor och få en mycket större effektivitet. Det innebär inte några utökade kostnader.

Jag vill framhålla att de siffror som står här inte är något som ska diskuteras, utan detta ska diskuteras sedan i det gemensamma. Men det är ändå en bra indikation på ungefär hur mycket det är på de olika delarna i programmet. De förslagen innebär dock inte en utökning.

När det gäller Sverige är allt detta i medlemsavgiften. Det är alltså inte utöver medlemsavgiften, utan det är i medlemsavgiften. Där har regeringen samma ståndpunkt som tidigare, det vill säga vi är budgetrestriktiva när det gäller EU-medlemsavgiften.

Daniel Riazat talade om kapitalets frihet som överordnad princip. Vi menar att det inte är så. Vi har ständigt de fyra friheterna, som gäller människor, kapital, tjänster och varor. Hela tiden i dessa diskussioner pratar vi om frågor. I detta fall tar man upp växt-, djur-, livsmedels- och foderområdet. Vi har på andra områden tagit upp hur viktigt det är med de sociala frågorna, som på EU-språk också betyder arbetsmarknadsfrågor. I inremarknadsdiskussionerna är vi alltid noga med att ta upp just frågor om arbetstagares rättigheter, djurens rättigheter, möjligheter för facklig organisering och så vidare.

Jag anser inte att dessa föreslagna effektiviseringar av marknaden på något sätt går emot det.

Anf. 65 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Givet statsrådets svar ämnar Sverigedemokraterna inte inkomma med en avvikande åsikt.

Anf. 66 DANIEL RIAZAT (V):

Tack så mycket för svaret! Jag uppskattar att regeringen står upp för dessa frågor. Jag skulle ändå vilja anmäla en avvikande mening i enlighet med det som jag nämnde i mitt tidigare inlägg.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Sammanfattningsvis finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med en avvikande mening från Vänsterpartiet.

Då är vi på punkt nr 5 på dagordningen.

Anf. 68 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Det gäller alltså fordons generella säkerhet. Det österrikiska ordförandeskapet föreslår att man ska besluta om en allmän inriktning för förslaget om fordons allmänna säkerhet vid konkurrenskraftsrådet. Formellt heter förslaget – håll i er nu: Förordning om krav för typgodkännande av motorfordon och deras släpvagnar samt de system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för sådana fordon med avseende på deras allmänna säkerhet och skydd för personer i fordonet och oskyddade trafikanter.

Kommissionen lade fram förslaget i maj 2018, som en del i det tredje mobilitetspaketet. Förslaget ställer krav på ett antal säkerhetsfunktioner för fordon, till exempel intelligent stöd för anpassning av hastighet, system som varnar för förartrötthet och övervakar ouppmärksamhet, backningsvarning och underlättande av montering av alkoholås. Bilar och lätta lastbilar ska vara utrustade med en anordning som används för utredning av olyckor – på engelska heter det event data recorder, och det är ett slags svart låda. Lastbilar och bussar ska vara utrustade med detekterings- och varningssystem avseende oskyddade trafikanter i närheten av fordonet, och fordon med automatiserade funktioner ska uppfylla kraven i förordningen.

Förslaget följer av kommissionens åtagande i nuvarande förordning om krav för typgodkännande av allmän säkerhet hos motorfordon och förordning om typgodkännande av motorfordon med avseende på skydd av fotgängare och andra oskyddade trafikanter. Det handlar om att övervaka den tekniska utvecklingen och identifiera områden som kan öka den generella säkerheten och förbättra skyddet för oskyddade trafikanter. Kommissionen har identifierat en stagnation i minskningen av antalet förolyckade i trafiken. För att förbättra situationen menar kommissionen att det behövs nya obligatoriska krav på avancerade säkerhetssystem, och man behöver förbättra skyddet för oskyddade trafikanter.

Riksdagen har tagit del av Fakta-PM och av regeringens subsidiaritetsbedömning av förslaget.

Regeringen är övergripande positiv till förslaget och dess ambition att begränsa antalet olyckor och konsekvenserna av olyckor som sker, genom att öka fordons säkerhet. Vidare är regeringen positiv till att förslaget främjar en utveckling mot automatiserad körning genom att säkerställa användning av avancerade säkerhetsfunktioner.

Under behandlingen av förslaget i rådet har justeringar gjorts med avseende på kommissionens mandat att anta delegerade akter. Regeringen anser att förslaget, som det nu är utformat, utgör en lämplig balans där kommissionens mandat är väl avgränsat.

Under behandlingen har vi också föreslagit och fått gehör för justeringar som syftar till att göra kraven mer teknikneutrala.

Regeringen föreslår att Sverige ställer sig bakom förslaget till allmän inriktning.

Anf. 69 JIMMY STÅHL (SD):

Tack för föredragningen! I trafikutskottet har vi lämnat ett särskilt yttrande angående denna punkt, som vi vidhåller. Vi sverigedemokrater är mycket positiva till ökad säkerhet. Vi anser inte att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen, men vi är emot delegerade akter där kommissionen själv kan ändra på tekniska krav. Det finns dock en poäng med att justera de tekniska föreskrifterna då tekniken ändras.

Nationellt har vi till exempel sett pumplagen, som har försvårat för mindre bensinstationer i glesbygden. De har dessutom fått stänga. Vi kan titta på diesel i miljözoner. Man har uppmanat människor att köpa dieslbilar, som i ett senare skede kan bli förbjudna. Vi ser då en viss fara: att det kommer att bli orimligt höga krav på tekniken i produktionsleden, så att detta blir mer eller mindre omöjligt. Det blir då ekonomiskt oförsvarligt och dyrt, så att folk inte kan köra säkert.

Däremot är vi mycket positiva till den linje som ni har drivit när det gäller förslag om att förbättra teknikneutraliteten. Det är vi mycket positiva till.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Nu känner jag mig som en lärarinna, men vi jobbar inte med särskilda yttranden i EU-nämnden. Du kan fundera lite på om det är ett medskick eller om det är en avvikande mening, helt enkelt.

Anf. 71 JIMMY STÅHL (SD):

Det är ett medskick.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Det är ett medskick – bra.

Anf. 73 Statsrådet ANN LINDE (S):

Ja, vi läser noggrant medskicket om denna fråga, men jag uppfattar inte att det är något konkret förslag om någon förändring.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Sammanfattningsvis finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Då går vi till dagordningspunkt 6.

Anf. 75 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Ett utkast till rådsslutsatser om en ny industristrategi för EU ska antas vid mötet. I slutsatserna uppmanar medlemsländerna kommissionen att ta fram en långsiktig industristrategi, tillsammans med en handlingsplan, som ska finnas på plats senast när nästa institutionella cykel startar.

Industristrategin ska bygga på kommissionens meddelande om EU:s industripolitik från den 13 september 2017. I slutsatserna understryks att industristrategin ska vara i överensstämmelse med FN:s hållbarhetsmål och Parisavtalet. Slutsatserna understryker vidare att en kommande industristrategi ska bygga på EU:s styrkeområden och fokusera på de områden som lyfts fram i en rapport från ordförandeskapet 2017. Det är

den inre marknaden, digitalisering, kompetensförsörjning, industrins gröna omställning, cirkulär ekonomi, investeringar, innovation och den internationella dimensionen som lyfts fram som strategiska policy-områden.

Regeringen har ansett att långsiktigt goda ramvillkor, en förstärkt inre marknad utan protektionism, satsningar på innovation och en grön omställning är centralt för industrins framtida konkurrenskraft. Regeringen har i förhandlingar bland annat fått stöd för att mjuka upp formuleringar om kostnadsdrivande satsningar som är avhängiga av det nästa fleråriga budgetramverket, MFF. Regeringen anser därmed att Sverige bör kunna ställa sig bakom slutsatserna.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Då är vi på dagordningspunkt 7.

Anf. 77 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Konkurrenskraftsavstämningen är en stående dagordningspunkt på KKR-agendan. Den här gången handlar kommissionens presentation om framtidens inre marknad. Kommissionens initiativ handlar om ett delvis nytt inre marknadskoncept med fokus på att belysa sambanden mellan och konsekvenserna för den inre marknaden, digitaliseringen och industripolitiken.

För att främja EU:s globala konkurrenskraft behövs ett holistiskt perspektiv och ett heltäckande koncept där flera områden länkas samman, till exempel artificiell intelligens och delningsekonomi.

Något som ytterligare bedöms kunna effektivisera det framtida arbetet är att utgå från ett användarperspektiv, som innebär att analysera verkliga hinder och möjligheter som uppstår för företag och konsumenter som ska verka över landsgränser.

Slutligen lyfts styrningen, governance, och vikten av en striktare tillämpning av EU:s regelverk fram för att öka Europas konkurrenskraft.

Regeringen föreslår att Sverige välkomnar kommissionens initiativ om ett nytt inre marknadsperspektiv som bättre återspeglar den ekonomiska verkligheten. Det är nödvändigt med ett holistiskt perspektiv med fokus på framtida tillväxt och konkurrenskraft såväl inom Europa som på de globala marknaderna.

Dessutom välkomnas användarperspektivet, som utgår från de verkliga problem och hinder som företag möter i vardagen.

När det gäller tillämpningen av EU:s lagstiftning är detta en central del för den inre marknads utveckling.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går nu över till dagordningspunkt 8.

Anf. 79 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Under denna dagordningspunkt väntas kommissionen presentera ett meddelande om framtidens inre marknad som lades fram i

går. För att vägleda diskussionen har det även kommit ett diskussionspapper med två frågeställningar, och jag återkommer till dem.

Kommissionens meddelande visar på kvarstående hinder och olika faktorer som hindrar en fortsatt integrering på den inre marknaden. Meddelandet innehåller också ett framåtriktat perspektiv. Här identifieras outnyttjad potential som skulle möjliggöra handel över gränserna och göra EU:s inre marknad mer konkurrenskraftig.

Regeringen anser att Sverige bör kunna välkomna kommissionens meddelande. Den inre marknaden har spelat en mycket stor roll för Sveriges ekonomi, och det finns ett stort mervärde av att fortsätta utveckla EU:s inre marknad.

Ett område med stor potential är tjänstesektorn. Men tjänsteexporten har blivit ännu viktigare för Sveriges ekonomi, inte minst då industri- och tjänsteproduktionen blivit alltmer integrerade.

Tjänstesektorns stora betydelse analyseras även i en studie som Tjeckien, Danmark, Finland och Irland kommer att presentera vid konkurrenskraftsrådet. Studien undersöker de potentiella ekonomiska fördelarna med en ökad fördjupning av den inre marknaden för tjänster i EU.

Regeringen anser att det är problematiskt för tjänsteföretag att drabbas av nationella regler som på ett oproportionerligt sätt hindrar dem från att tillhandahålla sina tjänster över gränserna. Med anmälningsdirektivet för tjänster, som nu ligger på förhandlingsbordet, skulle kvarvarande hinder kunna undanröjas på den inre marknaden för tjänster. På samma sätt skulle vi kunna få EU:s tjänstedirektiv att fungera bättre i praktiken.

En annan central del i det framtida inre marknadsarbetet är för regeringen en fortsatt anpassning till den digitala ekonomin. En förutsättning för en digital inre marknad är att hela EU digitaliseras så att digitala klyftor, både mellan och inom länder, motverkas. På så sätt blir den digitala inre marknaden till nytta för företag och konsumenterna i hela Europa.

Jag återkommer nu till frågorna i diskussionsunderlaget.

Den första frågan handlar om vilka tre prioriterade frågor som nästa kommission bör fokusera på och vad medlemsstaterna kan göra för att bidra till en bättre fungerande inre marknad.

För det första är det nödvändigt att utgå från ett nytt förhållningssätt gällande den inre marknaden, ett nytt inre marknads perspektiv där digitalisering och digital ekonomi är väsentliga och integrerade delar av den inre marknaden.

För det andra är det viktigt med ett holistiskt perspektiv för att öka EU:s globala konkurrenskraft. Genom att lägga samman flera sektorsövergripande nyckelområden i ekonomin kan EU:s globala ställning stärkas i en alltmer digitaliserad värld.

För det tredje är användarperspektivet centralt för att identifiera förbättringsområden för fortsatt integrering på den inre marknaden. Det betyder att utgå från företags och konsumenters verkliga vardag.

Den andra frågan i diskussionsunderlaget handlar om vad medlemsländerna kan göra under den kommande femårsperioden för att förbättra den inre marknaden.

För Sverige är det viktigt att medlemsländerna tar ansvar och känner åtagande för den inre marknaden. Det är centralt med en god tillämpning och efterlevnad av inre marknadsreglerna.

Anf. 80 DANIEL RIAZAT (V):

Som jag nämnde under dagordningspunkt 4 har Vänsterpartiet ett annat synsätt på det här. Vi menar att den inre marknaden och det inre samarbetet bör verka för att utjämna ekonomiska klyftor och för en tydlig reglering av finanssektorn etcetera. Det finns vissa delar som ministern har tagit upp som jag tycker är bra. Men jag vill ändå, i enlighet med mitt förra inlägg under punkt 4, anmäla avvikande mening också på den här punkten.

Anf. 81 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag noterar den avvikande meningen.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Vänsterpartiet.

Finns det något att säga under punkten Övriga frågor?

Anf. 83 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag har ingenting att säga om de övriga frågorna, men jag är självklart öppen för att svara på frågor.

Jag vill också säga att det kommer att vara en lunch för ministrarna. Den kommer att handla om styrning och integrering av EU:s industripolitik.

Anf. 84 ESKIL ERLANDSSON (C):

Tack för möjligheten att ställa frågor under den här punkten!

Jag kommer att uppehålla mig lite vid dagordningspunkt 9 b, om aktuella lagstiftningsförslag och förordningen om tilläggsskydd för läkemedel, och är intresserad av vad förordningen konkret innehåller. Är det frågan om patent och liknande, substansens verkan mot diagnoser och sjukdomar eller vad är det egentligen för skydd man ska förstärka?

Anf. 85 Statsrådet ANN LINDE (S):

Ordförandeskapet har för avsikt att lämna en lägesrapport om förhandlingarna om ändringar i förordningen om tilläggsskyddet för läkemedel.

Bakgrunden till förslaget är att läkemedel, precis som andra uppfinningar, kan skyddas av patent. Ett patent gäller i 20 år. När det gäller läkemedel finns det dock en möjlighet att ansöka om ett förlängt skydd, ett så kallat tilläggsskydd, så att patentskyddet gäller i ytterligare maximalt fem år. Tilläggsskyddet kom till inom EU för att kompensera läkemedelsbolagen för den tid det tar att få ett läkemedel godkänt för försäljning, alltså den tid de inte kan sälja läkemedlet.

Tilläggsskyddet har alltså tillkommit på EU-nivå. Kommissionen anser dock att tilläggsskyddet även skapat konkurrensnackdelar för europeiska företag. Det handlar då om företag som tillverkar kopior av läkemedel, det som heter generika. Tilläggsskyddet hindrar nämligen andra

2018/19:10
23 november

patentinnehavare från att tillverka läkemedel i EU, oavsett var läkemedlet är tänkt att säljas. Företag som är baserade i andra länder där motsvarande skydd saknas, till exempel Kina, kan däremot fritt tillverka och sälja läkemedlet på den internationella marknaden.

För att skapa bättre konkurrensförutsättningar för EU-baserade företag vill kommissionen införa ett undantag som gör det möjligt att tillverka till exempel generika under den tid som tilläggskyddet gäller om avsikten är att exportera läkemedlen utanför EU.

Kommissionen lämnade sitt förslag i maj 2018, och det har behandlats i rådsarbetsgrupper vid några tillfällen under sommaren och hösten. Den 18 oktober överlade regeringen med näringsutskottet avseende den svenska positionen.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och tackar för i dag!

§ 4 Utbildning, ungdom, kultur och idrott
Socialminister Annika Strandhäll

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning,
ungdom och kultur den 22–23 maj 2018**
**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utbildning, ungdom och kultur den 26–27 november 2018**

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar Annika Strandhäll med medarbetare välkomna hit.

Vi ska gå in på punkterna 15–17 på rådsdagordningen. Men först vill jag fråga statsrådet om det finns något att säga om återrapporten.

Anf. 88 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru ordförande! Ledamöterna har ju delgivits den skriftliga återrapporten, och jag har inget ytterligare att tillägga. Däremot svarar jag givetvis på eventuella frågor.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Vi går nu in på punkt 15 på rådsdagordningen.

Anf. 90 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru ordförande! Jag vill inledningsvis informera nämnden om att Sverige vid rådsmötet i Bryssel den 27 november kommer att representeras av ambassadör Åsa Webber, då jag inte har möjlighet att närvara.

Det österrikiska ordförandeskapet har valt att ta fram slutsatser från rådet om idrottens ekonomiska dimension och dessas socioekonomiska fördelar – ett tema som också ingår i EU:s nuvarande arbetsplan för idrott. Detta innebär att de ekonomiska fördelarna med idrotten bör beaktas och samhällsekonomiska vinster även utanför idrottsrörelsen, såsom förbättrad folkhälsa, skolning och integration genom frivilligt arbete i idrottsrörelsen och regional utveckling.

I slutsatserna uppmanas medlemsstaterna att baserat på tillförlitliga data vidta åtgärder för att öka medvetenheten om idrottens potential att bidra till tillväxt och sysselsättning ur ett brett samhällsekonomiskt perspektiv. I linje med detta inbjuder slutsatserna även kommissionen och idrottsrörelsen att bidra till att förbättra statistikinsamling om idrottens ekonomiska dimension i samhället.

Slutsatserna har behandlats vid ett flertal rådsarbetsgruppsmöten under hösten, och regeringen har i beredningen inhämtat synpunkter från Riksidrottsförbundet. Det har bland EU:s medlemsstater funnits bred uppslutning kring ordförandeskapets initiativ.

Statssekreterare Agneta Karlsson överlade med kulturutskottet den 15 november om utkastet till slutsatser, och det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Jag kommer nu att redogöra för denna.

Regeringen anser att utkastet till slutsatser om främjande av idrottens ekonomiska dimension och dess socioekonomiska fördelar är balanserat och värnar idrottsrörelsens självständighet.

Regeringen bedömer att de föreslagna rådsslutsatserna håller sig inom EU:s kompetens på idrottsområdet såsom den är uttryckt i artikel 165 i fördraget om EU:s funktionssätt.

Regeringen föreslår därför att Sverige ställer sig bakom antagandet av slutsatserna om idrottens ekonomiska dimension och dess socioekonomiska fördelar.

2018/19:10
23 november

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till nästa punkt på dagordningen.

Anf. 92 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Vid rådsmötet den 27 november kommer det att hållas en riktlinjedebatt om större idrottsevenemang som drivkraft för innovation. Ordförandeskapet har cirkulerat ett bakgrundsunderlag till medlemsstaterna där det konstateras att innovationer kopplade till större idrottsevenemang kan förekomma i olika former – allt från skapandet av nya produkter och tjänster till processrelaterade och organisatoriska förändringar.

Ordförandeskapet pekar på att en indikator på förekomst av innovation är antalet patent som registreras och lyfter fram att vissa sektorer anses ha varit mer framgångsrika än andra i att stimulera innovation, däribland kommunikation och idrottsredskap.

Det österrikiska ordförandeskapet bjuder därmed in till reflektion kring idrottens utmaningar och lyfter fram särskilt två frågor: Finns det ett behov av mer empiriska bevis av positiva indirekta effekter av stora idrottsevenemang på innovation, och vilka åtgärder kan vidtas för att öka medvetenheten om det innovativa värdet av större idrottsevenemang?

Det svenska inlägget kommer att bekräfta behovet av att sakligt belysa hur stora idrottsevenemang kan bidra till innovation. Det är dock naturligt att arbetet för att synliggöra och stimulera ökad innovation främst bedrivs av berörda intressenter såsom idrottsrörelsen och besöksnäringen samt inom ramen för den frihet som råder kring forskning vid universitet och andra lärosäten.

I det svenska inlägget kommer det att betonas att det finns positiva effekter av stora idrottsevenemang kopplade till innovation såsom utveckling av lokala och regionala företag som uppstår runt stora idrotts-evenemang. Detta gäller särskilt vid återkommande evenemang som Gothia Cup och Vasaloppet eller när evenemangen integreras i besöksnäringens strategier för att utveckla besöksdestinationer, till exempel vid alpina världsmästerskap i Åre.

I Sverige finns det en institutionaliserad samverkan mellan besöksnäring och idrottsorganisationer för att identifiera, ansöka om och arrangera internationella idrottsmästerskap, nämligen Centrum för idrottsevenemang. Det etablerades i Riksidrottsförbundet som en följd av idrottspropositionen från februari 2009.

Låt mig avslutningsvis nämna att det svenska inlägget även kommer att ta upp en innovation i den internationella standarden ISO 20121, som är ett ledningssystem för hållbarhet vid evenemang. Standarden användes för första gången under de olympiska spelen i London 2012 och riktar sig mot arrangören för att underlätta för organisationen att leda, styra och förbättra genomförandet av evenemang på ett hållbart sätt, exempelvis genom minskade koldioxidutsläpp, ökad trygghet, ökad tillgänglighet och långsiktigt tillvaratagande av tillgängliga resurser.

2018/19:10
23 november

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:
Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.
Det finns en dagordningspunkt till, Övriga frågor, som jag tror berör idrotten. Finns det något att säga om denna?

Anf. 94 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):
Jag har ingenting att tillägga där.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:
Tack så mycket för i dag!

Anf. 96 ORDFÖRANDE:

Vi hälsar statsrådet Anna Ekström med medarbetare välkomna hit.

Först har vi frågan om återrapporter. Finns det något att säga om de återrapporter som nämnden har fått?

Anf. 97 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Nämnden har delgivits den skriftliga återrapporteringen från det senaste rådsmötet. Vill ni att jag också berättar om den gör jag gärna det, annars låter jag bli.

Anf. 98 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för återrapporterna.

Då går vi in på rådsdagordningen.

Anf. 99 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Detta rör rådsmötet den 26 november, alltså nu på måndag.

Den första dagordningspunkten, nr 3, handlar om rådets förordning om inrättande av Europeiska solidaritetskårsprogrammet och om upphävande av förordning (EU) nr 375/2014. Inför nästa programperiod föreslås solidaritetskåren bli ett eget program med en egen budget. Den totala omslutningen för det nya programmet skulle enligt förslaget vara 1,26 miljarder euro i löpande priser.

Solidaritetskåren består enligt förslaget av två delar. Den stora delen ska stödja ungdomar som vill ut och göra insatser som volontärer. Den mindre delen föreslås stödja professionellt solidaritetsarbete via jobb eller praktik. Insatserna kan ske i ett annat EU-land, men de kan även ske i det egna landet om det finns en tydlig EU-aspekt. Det nya är att man även inkluderar humanitära hjälpoperationer utanför EU:s gränser.

Förslaget om ett nytt program för solidaritetskåren presenterades den 11 juni i år. Sedan dess har det förts intensiva förhandlingar för att nå fram till en kompromiss som samtliga länder kan acceptera. Det som det österrikiska ordförandeskapet nu vill se är att rådet antar det liggande förslaget som en partiell allmän inriktning så att förhandlingar kan inledas med parlamentet och kommissionen.

Sverige har framfört de förankrade ståndpunkterna om att genomförandet måste vara effektivt och fokuserat och att en alltför stor administrativ överbyggnad ska undvikas. Sverige har därför ifrågasatt den del av programmet som enligt förslaget ska finansiera arbete och praktik och yrkat på att den ska utgå.

I förhandlingarna har Sverige dock inte fått gehör för den ståndpunkten, utan en överväldigande majoritet av medlemsländerna vill

att arbets- och praktikdelen finns kvar som en del av solidaritetskåren. Regeringen anser därför att Sverige bör verka för ett mer flexibelt genomförande.

Ett mer flexibelt genomförande bör ge möjlighet att nationellt bestämma om och hur arbets- och praktikdelen ska genomföras, inklusive att man vid behov ska kunna föra över medel mellan arbete och praktik och volontärarbete. Detta kommer att vara något som främst diskuteras inom ramen för de årliga genomförandeplanerna.

Givet detta anser regeringen att Sverige bör ställa sig bakom ett antagande av förordningen.

Anf. 100 LOTTA FINSTORP (M):

Fru ordförande! Vi står bakom regeringens ståndpunkt, men det är viktigt att poängtera detta med kostnadseffektivitet och mervärde. Det finns med i ståndpunkterna men går inte att betona nog, tycker jag.

Jag har en fråga där. Hur bedömer regeringen att intresset ser ut bland svenska ungdomar för denna solidaritetskår och för liknande aktiviteter som redan i dag finns inom EU:s kontext?

Anf. 101 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD):

Det som framfördes av statsrådet om att de delar av programmet som enligt förslaget finansierar arbete och praktik bör utgå är en uppfattning som vi delar.

Jag skulle också vilja anmäla en avvikande mening för Sverigedemokraternas räkning. Vi anser att den aktuella typen av satsningar på att få unga att söka vidga sina erfarenheter genom ideellt engagemang bäst görs på nationell nivå, utefter varje lands eget system för att stödja och främja civilsamhället och volontärarbete i allmänhet. Effekterna av nationella system är mer överskådliga för de enskilda staterna, och vi sverigedemokrater bedömer att det är troligt att nationella system effektivare kan upptäcka och utveckla ungas potential. Mycket av det som genomförs inom ramen för programmet hade kunnat uppnås lika väl genom mellanstatliga samarbeten, är vår åsikt.

Anf. 102 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Nu är vi ju inne i budgetförhandlingar, och regeringen har vad jag förstår försökt att få påtagliga förändringar till stånd i det förslag som föreligger. Då är min fråga om det inte är aktuellt att avge en röstförklaring i detta sammanhang för att verkligen påtala de avvikande uppfattningar som Sverige har haft i sammanhanget, i all synnerhet då vi som sagt är inne i budgetdiskussioner. Det är en liten ”påståendefråga” till statsrådet.

Anf. 103 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Det vi fattar beslut om här är som bekant inte budgetmedel, så det är lite svårt att uttala sig om hur stort utrymmet kommer att bli för svenska ungdomar att delta i detta program. Men historiskt sett finns det ett stort intresse bland svenska ungdomar. Det har byggts upp en portal där ungdomar kan registrera sig för att delta i solidaritetskåren, och hittills har 705 svenska ungdomar registrerat sig där. Under perioden 2014–2017 har

antalet varierat mellan 130 ungdomar år 2014 och 350 ungdomar år 2017. Min bedömning är alltså att det finns ett stort intresse bland svenska ungdomar, och det intresset kan säkert bli större om programmet blir mer känt bland allmänheten. Jag blev själv glatt överraskad över det höga antal som skrivit upp sig.

Jag noterade ingen fråga från Sverigedemokraternas sida, men vi noterar att detta finns.

Vad gäller Eskil Erlandssons fråga är regeringens inställning väl känd och, som jag förstår det, väl förankrad: De utgifter som kan komma i fråga får tas i ett sammanhang, och det är inom ramen för den budgetförhandling som kommer att ske framöver. Vi är mycket restriktiva med att ta upp diskussioner som berör budgetkonsekvenser i sak när vi är bland till exempel ungdomsministrarna eller utbildningsministrarna. Vi hänvisar till att den diskussionen förs inom ramen för budgetmekanismen, och de svenska positionerna förankras inom ramen för EU-nämnden och i den process som är beslutad.

Med den bakgrunden har regeringen inte för avsikt att avge en röstförklaring. Däremot finns det i de talepunkter som jag har med mig och som kan användas vid behov tydligt inskrivet en påminnelse om Sveriges mycket restriktiva hållning när det gäller den kommande budgetförhandlingen.

Anf. 104 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Då tycker jag att statsrådet ska använda sig av de talepunkterna när denna punkt kommer upp och påminna övriga om den svenska inställningen så att den nitas fast.

Anf. 105 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Jag vill bara säga att den svenska inställningen är välkänd. Den är mer än fastnitad i medvetandet hos övriga medlemsstater. Men detta är inte min hemmaplansfråga, utan det finns andra statsråd som driver den bättre än jag.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Då går vi till nästa punkt på dagordningen, nämligen punkt 4, Resolution om Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027.

Anf. 107 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Med den föreslagna resolutionen om en ungdomsstrategi för perioden 2019–2027 vill rådet utveckla det ungdomspolitiska samarbetet inom EU. Ungdomsstrategin pekar ut en riktning för det gemensamma samarbetet inom EU när det gäller ungdomsfrågor fram till 2027. Främst handlar det om vad som ska göras gemensamt via EU:s olika instrument.

Medlemsstaterna uppmanas att främja dialog och deltagande på alla beslutsnivåer, att stärka ungdomars engagemang, att utveckla former för demokratiskt deltagande och att främja debatt om EU. Den föreslagna strategin ersätter den tidigare strategin, som antogs under det svenska ordförandeskapet 2009 för perioden 2010–2018.

I förslaget har man utgått från den utvärdering som gjordes 2017, där man bland annat konstaterade att den tidigare strategin varit för splittrad. Den nya strategin är därför mer fokuserad efter huvudrubrikerna Engagera, Sammanföra och Stärka. Den innehåller färre mål och ett mer begränsat antal initiativ.

Regeringen ser positivt på att en ny gemensam strategi för ungdomsfrågor inom EU tas fram för att samordna de insatser som görs, även om huvudansvaret för ungdomspolitiken ligger hos medlemsstaterna.

Regeringen välkomnar att det i strategin tydliggörs att den inte innebär krav på harmonisering eller prioriteringar som inte är motiverade utifrån en nationell kontext. Det är viktigt att de åtgärder som tas fram granskas noga ur ett kostnadseffektivitetsperspektiv.

Regeringen ser positivt på att strategin betonar inkludering av unga med färre möjligheter och välkomnar insatser för ungdomars rörlighet och utbyten mellan olika länder. Regeringen välkomnar att insatserna ska motverka diskriminering och främja jämställdhet. Regeringen föreslår att Sverige stöder ett antagande av den här resolutionen.

Anf. 108 DANIEL RIAZAT (V):

Jag skulle vilja ställa en fråga om en grupp som består av tiotusentals ungdomar. Det handlar om dem som är ensamkommande och som har flytt från olika länder till Europa för att söka sig en fristad.

Man säger att strategin ska uppmuntra ett aktivt medborgarskap, motverka socialt utanförskap bland ungdomar etcetera. På vilket sätt tänker regeringen ta upp dessa ungdomars situation? Den underlättas ju inte av tillfälliga uppehållstillstånd eller av att de måste leva undangömda och så vidare. Avser ministern att ta upp frågan om dessa ungdomar?

Anf. 109 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD):

Sverigedemokraterna menar att mycket av det som ungdomsstrategin berör hade kunnat genomföras på ett fullgott sätt inom ramen för bilaterala och multilaterala avtal. Att arbetet med ungdomspolitik inom EU fram till i dag har drivit fram förändringar i medlemsstaterna vad gäller lagstiftning framgår av dokumentet kopplade till det här ärendet. Detta ser vi mer oro på, med tanke på artikel 165 i fördraget om EU:s funktionssätt.

Utöver i frågan om vilken nivå ska fattas på i den här typen av ärenden har vi sverigedemokrater kritik också i andra avseenden, exempelvis när man i underlaget diskuterar EU:s värden och en europeisk identitet. Där får vi bilden av ett synsätt som präglas alltför mycket av att man vill pådyvla värderingar och ett slags artificiell europeisk identitet ovanifrån, i stället för att verka för att detta ska växa fram underifrån och uppåt. Detta ser vi som problematiskt. Om detta inte tas upp som Sveriges ståndpunkt vill jag anmäla det som en avvikande mening.

Anf. 110 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Daniel Riazats fråga är helt och hållet en fråga för svenska beslut om hur vi utformar vår egen politik. Den kommer inte att beröras under det här EU-mötet. Jag kan bara besvara frågan med att det på svensk botten finns ett stort arbete för att säkerställa att vi har en fungerande integrationspolitik och att de ungdomar som finns i Sverige kan omfattas av de svenska reglerna på det sätt som vi finner lämpligt. Det

kommer inte att vara uppe för diskussion under detta EU-möte. Jag lämnar frågan med det konstaterandet.

Jag uppfattar också att det inte behövdes något svar på Sverigedemokraternas inlägg, utan jag noterar bara att det finns en avvikande mening där.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Sammanfattningsvis finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Då är vi på dagordningspunkt 5, Slutsatser om ungdomsarbetet i samband med migrations- och flyktingfrågor.

Anf. 112 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Här bygger rådsslutsatserna på förslag och rekommendationer som en särskilt utsedd expertgrupp har tagit fram när det gäller hur ungdomsarbete – det som på EU-språk kallas youth work – kan hjälpa unga migranter och flyktingar att etablera sig i EU. De bulgariska och österrikiska ordförandeskapen har använt expertgruppens rekommendationer för att ta fram utkastet till rådsslutsatser.

I rådsslutsatserna konstateras att ungdomsarbete och ungdomsarbetare kan spela en viktig roll för att underlätta etablering av de unga flyktingar och migranter som kommer till EU. Man behöver dock utveckla de verktyg som används för att bli bättre på att utnyttja den potential som finns inom ungdomsarbetet.

En viktig roll som ungdomsarbete kan spela är att underlätta för unga att komma in i vuxenlivet och klara av de ökade krav som ställs. Dessa utmaningar kan vara särskilt svåra för unga nyanlända, och i rådsslutsatserna pekar man på vikten av att möjliggöra för alla unga att komma in i vuxenlivet och att detta kräver nya och mer anpassade metoder och arbetssätt.

Rådsslutsatserna pekar på ett antal initiativ som behöver tas, exempelvis genom bättre träning och kunskapsuppbyggnad, stabila ramverk som tydliggör rättigheter och skyldigheter, mer utvecklade policyer, mer forskning och fler utbyten.

Under förhandlingarna har regeringen framfört att ungdomsarbete förstås organiseras och stöds på olika sätt i olika medlemsländer. En stor del av det som kallas ungdomsarbete i Sverige utförs på kommunal nivå och av civilsamhällesorganisationer. Det betyder att staten varken kan eller vill utöva detaljerad kontroll över ungdomsarbete i Sverige. Regeringen har också betonat att rådsslutsatserna ska följas upp på ett sätt som tydliggör skilda förutsättningar mellan unga kvinnor och män och välkomnar att detta nu återfinns i slutsatserna.

Regeringen välkomnar rådsslutsatserna gällande ungdomsarbetets roll i relation till migrations- och flyktingfrågor. Regeringen bedömer att de insatser som redan görs i Sverige är tillräckliga för att möta den inriktning som föreslås. Regeringen föreslår därmed att Sverige stöder förslaget till rådsslutsatser. Jag vill i det här sammanhanget särskilt påpeka att rådsslutsatser, som nämnden mycket väl vet, inte är rättsligt bindande utan snarare bör ses som en rekommendation.

2018/19:10
23 november

Anf. 113 DANIEL RIAZAT (V):

När det handlar om arbete för dessa personer kommer vi in på frågan om social dumpning och lönedumpning. Det är ju något som vi vet pågår. Jag undrar om ministern och den svenska regeringen avser att ta upp detta och den svenska ståndpunkten i dessa frågor, alltså att det ska råda sjysta villkor på arbetsmarknaden oavsett om man är född i Kabul eller i Stockholm? Jag vill veta vad regeringen avser att göra innan jag bestämmer om jag ska anmäla avvikande mening eller inte.

Anf. 114 LOTTA FINSTORP (M):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Vi står bakom slutsatserna, men det finns lite konstiga skrivningar i texten. På s. 9 under punkt B, ”Stable framework and spaces”, finns det ett begrepp som heter ”safe spaces”. Vad menas med det? Det är min första fråga.

På s. 10 under punkt 3 skriver man om ”European values”. Det brukar inkludera mänskliga rättigheter, demokrati och så vidare, men här står det särskilt nämnt. Låt mig läsa innantill, nämligen ”with topics linked to European values, human rights, democratic values and gender equality issues”. Detta måste innebära att ”European values” syftar på något ytterligare utöver detta.

Anf. 115 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD):

En positiv del av förslaget till Sveriges ståndpunkt är den del där det påpekas att en stor del av ungdomsarbetet i Sverige utförs på kommunal nivå och inom ramarna för aktiviteter som är arrangerade av civilsamhällets organisationer och att staten därför varken kan eller vill utöva detaljerad kontroll över ungdomsarbetet i Sverige. Den delen ställer vi helt upp på.

Sedan har vi en avvikande mening i andra avseenden. Vi sverigedemokrater vill understryka att mycket av det som det här ärendet berör hade kunnat genomföras på ett fullgott sätt genom mellanstatligt samarbete. Just migrations- och flyktingfrågor, som ärendet berör, är ju frågor där medlemsstaterna har väldigt olika synsätt och också olika verkligheter att förhålla sig till. Det finns länder som Sverige som har tagit emot många migranter och flyktingar samtidigt som förhållandet i en del andra länder i EU är nästan det rakt motsatta. Jag tycker att detta understryker att detta är frågor som man bättre bör jobba med på nationell eller mellanstatlig nivå. Detta vill jag föra fram som en avvikande mening.

Anf. 116 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Lotta Finstorp läser som vanligt noga på i papperen. Jag kommer att be mina medarbetare om hjälp med att svara på vad ”safe spaces” egentligen avser. När det gäller den andra anmärkningen, om ordalydelsen, vill jag verkligen betona att avsikten inte är att göra några ändringar i det som är EU:s normala definition av vad som är fördragsenligt och vad som är mänskliga rättigheter. Så har det inte uppfattats i arbetet hittills i alla fall.

Kan jag få hjälp att svara på frågan om ”safe spaces”?

Anf. 117 Kanslirådet ANDERS LINDHOLM:

Den svenska översättningen kanske kan göra det hela lite tydligare: Skapa säkra platser där lokalsamhället, inbegripet unga flyktingar och tredjelandsmedborgare, kan bedriva respektfull dialog för att bemöta, förhindra och/eller bekämpa diskriminering, främlingsfientlighet och rasistiska och antisemitiska åsikter. Det är alltså i mycket kopplat till fritidsverksamhet och platser utanför skolan med fritidsverksamhet där den här typen av utbyte och dialog kan förekomma på ett respektfullt sätt.

Anf. 118 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Jag tror att jag därmed har svarat på de frågor som har ställts.

Anf. 119 LOTTA FINSTORP (M):

Tack för förklaringen! Jag trodde också att det var detta som det innefattade, men tankarna går lätt till vissa amerikanska universitet, som ju har "safe spaces" som står för något annat. Jag ville bara veta om det var så.

Anf. 120 DANIEL RIAZAT (V):

Jag uppfattade inget svar på min fråga om villkoren för dessa. Man talar om värderingar, "values", och så vidare, men det finns också det motsatta. De som kommer till våra samhällen av arbetsmarknadsskäl eller av andra skäl – det kan gälla både yngre som arbetar och sådana som inte gör det – ska ha sjysta villkor. Det kan också handla om att man själv inte ska bli utsatt för diskriminering och annat. Jag upplever att det inte är tillräckligt tydligt i texten. Jag vill gärna att ministern utvecklar vad man avser att nämna på det här området.

Anf. 121 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Daniel Riazat har alldeles rätt i att jag inte svarade på hans fråga. Det var slarvigt av mig. Alla regler om anställningsvillkor i Sverige följer av svensk rätt, ibland under inflytande av olika former av EG-rättslig lagstiftning eller annan regelgivning. Men på den svenska arbetsmarknaden är det i huvudsak de svenska reglerna som gäller, och det föreslås ingen förändring på denna punkt. Som jag har sett det hittills finns det inte heller något egentligt behov av att framföra det inom ramen för denna diskussion inom EU, eftersom det redan följer av fördraget vilken lagstiftning som ska gälla. Dessutom är denna fråga helt enkelt inte uppe till diskussion. Detta är en fråga som vi har diskuterat under ett antal år.

Vi har noggrant och tydligt i arbetet med framtagandet av dessa olika ungdomsstrategiresolutioner varit mycket noga med att youth work är en term som används inom EU. Det som vi avser i Sverige är snarare ideella insatser och olika former av verksamheter som antingen faller inom ramen för ett anställningsförhållande som följer svensk rätt eller som faller inom ramen för civilsamhällets arbete. Jag ser helt enkelt inget behov av att lyfta fram den tydliga och mycket väl kända svenska ståndpunkten att vi i Sverige bestämmer om de svenska arbetsrättsliga reglerna.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027: från vision till genomförande.

Anf. 123 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Detta är en diskussionspunkt på dagordningen, och temat är en riktlinjedebatt om genomförande av den framtida ungdomsstrategin. Policydiskussionen kommer att handla om hur denna strategi ska struktureras under de kommande åren. EU:s ungdomsstrategi ska stödja genomförande av ungdomspolitik på nationell, regional och lokal nivå. Kommissionen och medlemsstaterna uppmanas att ta initiativ inom ett flertal områden och på ett effektivt sätt använda de instrument som har utvecklats. Målsättningen är att främja kunskapsuppbyggnad och en mer evidensbaserad ungdomspolitik. De instrument som särskilt har lyfts fram är EU:s ungdomsdialog, de nationella aktivitetsplaneringsdokumenten, EU:s handlingsplan för ungdomar 2019–2021 och en europeisk ungdomskoordinator.

Det österrikiska ordförandeskapet vill strukturera diskussionen utifrån två huvudsakliga frågor: Hur kan vi använda instrumenten i EU:s ungdomsstrategi på det mest effektiva sättet för att nå strategins målsättningar nationellt, regionalt och lokalt? Och vilka faktorer kan bidra till genomförandet av EU:s strategi i ditt land?

Regeringen kommer vid denna debatt att utgå från målen för den svenska ungdomspolitiken, det vill säga att alla ungdomar för det första ska ha goda levnadsvillkor, för det andra makt att forma sina liv och för det tredje inflytande över samhällsutvecklingen.

Regeringen kommer vidare särskilt att lyfta fram vikten av ungas etablering i arbets- och samhällslivet, särskilt för unga med begränsade förutsättningar. Regeringen kommer också att betona vikten av jämställdhet och antidiskriminering. Vidare kommer regeringen att betona vikten av att ungdomspolitiken ska bygga på etablerad kunskap och vara evidensbaserad. Ett ökat utbyte och lärande av goda exempel i andra medlemsstater kan bidra på ett positivt sätt till policyutvecklingen.

Det var alla fyra punkter på dagordningen denna gång. Jag besvarar naturligtvis gärna frågor även här.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Det var alltså alla punkter på ungdomssidan.

Anf. 125 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD):

Vi behandlade tidigare ett ärende då vi också diskuterade ungdomsstrategin. Det var dagordningspunkt 4, Resolution om Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027. Jag vill bara hänvisa till den avvikande mening som jag anförde där och ska inte upprepa mig.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Förordningen om Erasmus.

Anf. 127 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! När det gäller förordningen om Erasmusprogram för utbildning, ungdom och idrott handlar det om perioden 2021–2027. Den 30 maj presenterade kommissionen det program som ska ta vid när det nuvarande programmet Erasmus plus avslutas 2020.

Riksdagen fick i början av juli regeringens Fakta-PM om förordningsförslaget, och överläggningar med utbildningsutskottet om förslaget hölls den 9 augusti. Som regeringen då redovisade känns det nya programmets uppbyggnad och grundstruktur verkligen igen från nuvarande program. De programaktiviteter som kan genomföras inom nuvarande Erasmus plus återfinns och vidareutvecklas i förslaget. Det nya programmet ska i högre grad bidra till inkludering och nå ut till nya organisationer och unga från mindre gynnade miljöer, så att fler får möjlighet att studera, praktisera eller arbeta i ett annat land.

Några nya aktiviteter har dock tillkommit. Till exempel ska även elever i grundskolan och på högskoleförberedande program ges ökade möjligheter att delta i mobilitet i utbildningssyfte. Stödet till språkinläring ska också utökas. Det finns även satsningar på europeiska universitetsnätverk och yrkeskunskapscentrum.

Förslaget har under hösten förhandlats i rådsarbetsgruppen för utbildning, det som vi kallar utbildningskommittén. Förhandlingarna har endast avsett programmets inriktning och innehåll. Jag vill betona att programmets budget fastställs inom ramen för förhandlingarna om EU:s fleråriga budgetram. Utifrån de övergripande ståndpunkter som redovisas i faktapromemorian om Erasmus har regeringen verkat för att förslaget om Discover EU stryks från ungdomskapitlet i förslaget till nytt Erasmus-program. Discover EU innebär bland annat att ungdomar kan ansöka om gratis Interrailkort.

Regeringen menar att lärandedimensionen i Discover EU är svag. Eftersom resande kräver mer resurser än bara en tågbiljett stöder insatsen inte heller det nya programmets och regeringens prioriteringar av grupper och individer med begränsade möjligheter. Discover EU bidrar därför enligt regeringens åsikt till försvagning och fragmentering av programmet.

Avslutningsvis föreslår regeringen att Sverige ställer sig bakom förslaget om partiell allmän inriktning som ska antas vid rådsmötet. Jag svarar naturligtvis gärna på frågor om detta.

Anf. 128 ROBERT STENKVIST (SD):

Jag tackar för föredragningen. Med risk för att jag börjar bli tjatig – vi har ju setts förut i utbildningsutskottet – vill vi att regeringen ändå markerar tydligt mot EU:s befarade ökade budget och markerar mot de budgetökningar som det faktiskt finns siffror på i dokumenten.

Vi vänder oss också mot en skrivning i de dokument som vi fick om att alla Europas invånare har en nationell och en europeisk identitet. Vi anser att skrivningarna som behandlar den europeiska identiteten är för

starka och ensidiga på bekostnad av den nationella identiteten och den nationella kulturen.

Anf. 129 ESKIL ERLANDSSON (C):

Jag vill bara försäkra mig om att statsrådet tar upp frågan om Discover EU på rådsrådet, så att den blir allmänt känd inför de budgetförhandlingar som komma skall.

Anf. 130 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Jag har för avsikt att ta upp frågan om Discover EU på rådsrådet. Det är inte bara Sverige som har haft denna ståndpunkt, utan det är fler länder än så.

De frågor som kan komma upp om den fleråriga budgetramen ska faktiskt tas i ett annat sammanhang. Jag kan försäkra att den svenska budgetrestriktiva hållningen är väl känd åtminstone i den rådskonstellation som jag åker till, och jag får påminna om att detta är en fråga som tas i ett sammanhang i samband med att riksdagen får möjlighet att diskutera den fleråriga budgetramen.

Anf. 131 ROBERT STENKVIST (SD):

Vi vill trots det anmäla avvikande mening i fråga om det som jag anförde tidigare.

Anf. 132 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till nästa dagordningspunkt.

Anf. 133 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Nästa dagordningspunkt i min pärm handlar alltså om rådets rekommendation om att främja automatiskt ömsesidigt erkännande av examensbevis för högre utbildning och gymnasieutbildning samt resultat av studieperioder utomlands. Jag hoppas att detta stämmer med nämndens uppdelning.

Syftet med förslaget är att alla som har studerat och utbildat sig utomlands – lärlingar och elever – antingen för att få en examen eller bara för att studera en kortare period automatiskt ska få utbildningen erkänd inför framtida studier. Rekommendationen ska ses som en del av ambitionen om ett europeiskt område för utbildning senast 2025, där utbildning, studier och forskning inte ska hindras av gränser. På erkännandeområdet finns redan flera internationella överenskommelser, till exempel Lissabonkonventionen och överenskommelser inom ramen för Bolognasamarbetet. Men kommissionen menar att genomförandet går för långsamt och att denna rekommendation ska bidra till att påskynda detta arbete.

Sverige har i förhandlingarna bland annat verkat för förtydliganden av formuleringar och begrepp och att rekommendationstexten ska överensstämma med andra överenskommelser inom erkännandeområdet. Sverige har också utifrån principen om subsidiaritet verkat för att minska

detaljeringsgraden i rekommendationen. För regeringen är rörlighet i utbildningssyfte ett prioriterat område, och regeringen kan därför välkomna rekommendationen och dess syfte att underlätta ömsesidigt erkännande av examensbevis och studieperioder i andra medlemsländer. Regeringen bedömer att det arbete som bedrivs inom det svenska utbildningsväsendet inom de områden som berörs i rekommendationen gör att Sverige redan i dag i stort lever upp till rekommendationens åtaganden. Regeringen anser sammanfattningsvis att Sverige bör kunna ställa sig bakom ett antagande av rekommendationen. Jag besvarar naturligtvis gärna på frågor om detta.

Anf. 134 ROBERT STENKVIST (SD):

Vi har ingen avvikande mening om detta. Men fusk, falska legitimationer och falska examina från övriga medlemsländer har varit lite grann på tapeten. Därför undrar vi om det finns kontrollfunktioner i fråga om detta och om risken för fusk och falska legitimationer kanske ökar i och med detta. Vi noterar också att Sverige till stor del redan har genomfört detta, men det är i alla fall en undran.

Anf. 135 DANIEL RIAZAT (V):

Jag tycker att detta är ett mycket bra förslag för att man ska sträva mot att underlätta för unga människor att kunna åka till olika länder och studera och att ta bort hindren. Jag har dock två frågor. Den ena handlar om det som du nämnde, Anna Ekström, om att man till 2025 skulle ha ett europeiskt utbildningsområde. Innebär det utifrån detta perspektiv att man ska ta bort hinder för människor när det handlar om att förflytta sig mellan olika länder och studera, eller innebär det att man frångår principen om nationell kompetens inom utbildningsområdet? I så fall tycker jag att det är fel. Jag vill också fråga om regeringen på något sätt tänker ta upp själva frågan om utbildning är en nationell kompetens, alltså inte frågan om att man ska kunna åka till olika länder för att studera. Det finns inga tvivel om att Sverige inte uppfyller kraven i fråga om detta. Men det finns ett antal länder i Europa som kanske inte uppfyller kraven när det kommer till utbildningsnivå etcetera. Då är frågan på vilket sätt vi måste sänka våra nivåer för att kunna godkänna ett annat lands examensbevis eller utbildningspapper.

Anf. 136 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

När det gäller frågan om fusk med examina av olika slag, har de exempel som har tagits upp i medierna framför allt avsett den typ av verksamheter där man i Sverige ger någon form av yrkescertifikat, legitimation eller liknande. Det handlar inte om detta. Detta handlar om hur man erkänner utbildningar utomlands för att kunna plugga vidare i Sverige och slippa läsa om dessa kurser. Vi har redan i dag system för att genomföra olika former av validering, likställighet och liknande. Den svenska bedömningen är att vi inte behöver ändra dessa system för att uppfylla denna rekommendation.

När det gäller Daniel Riazats frågor vill jag säga att syftet på det europeiska utbildningsområdet, som nämns i texten, är att ta bort hinder och att säkerställa att det inte finns administrativa hinder, byråkratiska

hinder eller andra hinder som i onödan förhindrar unga människor – äldre också för den delen – att läsa eller forska i andra länder.

Detta påverkar inte den nationella kompetensen eller den nationella bestämmanderätten. Om andra länder inte uppfyller de krav som ställs är det ett problem som i så fall finns redan i dag. Det påverkas inte av antagandet av den här rekommendationen, vilken inte innebär att vi flyttar några gränser för vad som gäller. Redan i dag finns det möjligheter för svenskar och andra att ställa krav på rörlighet inom EU, och dessa möjligheter följer av andra rättsakter.

Det kommer inte att vara fråga om att sänka några svenska krav, utan det som de redan befintliga bestämmelserna handlar om är att se till att alla når upp till en sådan ribba som finns i den svenska lagstiftningen.

Anf. 137 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till nästa dagordningspunkt.

Anf. 138 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Slutligen har vi en riktlinjedebatt, som denna gång ägnas åt just det vi hade uppe nu, nämligen utvecklingen av ett europeiskt utbildningsområde. Det österrikiska ordförandeskapet redovisar i sitt underlag till debatten hur visionen om ett europeiskt utbildningsområde lanserades av kommissionen vid den här tiden förra året. Det var också en fråga som stats- och regeringscheferna hade uppe till diskussion både vid toppmötet i Göteborg och vid Europeiska rådet i december. Man betonade då vikten av utbildningsfrågorna för Europas framtid. Särskilt nämndes insatser för ökad rörlighet och utökat samarbete inom utbildningsområdet.

Under 2018 har flera initiativ tagits för att förverkliga visionen om ett europeiskt utbildningsområde. Till exempel har en rekommendation antagits om främjande av gemensamma värden och inkluderande utbildning. Vi har haft en pilotomgång av europeiska universitetsnätverk som nyligen har lanserats. Som vi alldeles nyss gick igenom håller ett nytt Erasmusprogram på att förhandlas fram. Som jag nyss nämnde kommer en rekommendation om erkännande av examensbevis och studieperioder utomlands förhoppningsvis att antas vid det kommande rådsmötet.

Under den här riktlinjedebatten ges ministrarna möjlighet att utifrån några frågeställningar utveckla sin syn på hur ett europeiskt utbildningsområde kan bli verklighet. Regeringen välkomnar det underlag som ordförandeskapet har tagit fram som vägledning inför ministrarnas diskussion. Regeringen delar synen på att medborgarna i EU ska kunna studera, arbeta, resa och utbyta idéer utan att hindras av administrativa eller byråkratiska svårigheter. Förslag som kan bidra till en ökad rörlighet för personer sammanfaller väl med svenska utbildningspolitiska prioriteringar.

Regeringen har för avsikt att i det svenska inlägget ta avstamp i frågan om vad som kan göras på nationell nivå för att främja framväxten av ett europeiskt utbildningsområde samt ge några svenska exempel. Bland annat kan den utredning om internationalisering av högre utbildning som alldeles nyligen lade fram sitt slutbetänkande nämnas. Utredningen har bland annat haft i uppdrag att presentera förslag om hur fler studenter kan få ett internationellt perspektiv i sin utbildning.

Jag svarar gärna på frågor även här.

2018/19:10
23 november

Anf. 139 DANIEL RIAZAT (V):

Jag fick delvis svar på min fråga om ett utbildningsområde under det förra ärendet. Jag har gått igenom handlingarna och skulle vilja anmäla en avvikande mening från Vänsterpartiet i frågan om att betona nationell kompetens. Jag tycker inte att detta framkommer här.

Anf. 140 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Vänsterpartiet.

Finns det något att säga under rubriken Övriga frågor, statsrådet?

Anf. 141 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Jag har inget att säga där.

Anf. 142 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statsrådet för i dag.

§ 6 Utbildning, ungdom, kultur och idrott
Statssekreterare Per Olsson Fridh
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom och kultur den 22–23 maj 2018
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom och kultur den 26–27 november 2018

Anf. 143 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Per Olsson Fridh med medarbetare välkomna hit.

Finns det något att säga om den återrapport som vi har fått?

Anf. 144 Statssekreterare PER OLSSON FRIDH:

Ordförande! Tack för möjligheten att komma hit!

När det gäller punkten om återrapportering har jag ingenting att säga förutom att hänvisa till den skriftliga rapportering som givits.

Anf. 145 ORDFÖRANDEN:

Vi lämnar återrapporten.

Vi går då in på själva samrådet och informationen.

Anf. 146 Statssekreterare PER OLSSON FRIDH:

Jag vill börja med dagordningspunkt 11, som avser en lägesrapport om förordningen om Kreativa Europa 2021–2027. Detta är en informationspunkt. Jag ska försöka hålla mig ganska kort.

Kreativa Europa är, som ni känner till, EU:s program för de kulturella och kreativa sektorerna. Kommissionen presenterade i maj i år ett förslag till det nya Kreativa Europa. Det är ett av de så kallade sektorsförslagen inom EU:s fleråriga budgetram. Förslaget bygger på det nuvarande programmet och innehåller tre delar: en kulturdelen, en mediedel och en sektorsövergripande del. Målen för detta ska enligt förslaget vara att främja ett europeiskt samarbete om kulturell och språklig mångfald och kulturarv samt att öka de kulturella och kreativa sektorernas konkurrenskraft, särskilt inom den audiovisuella sektorn.

Förhandlingar om programmets utformning pågår. De har pågått sedan i somras men har inte kunnat avslutas, trots att detta har varit ambitionen för ordförandelandet Österrike. Deras ambition var att vi nu vid rådsrådet skulle kunna anta en så kallad partiell allmän inriktning, men det kommer inte att hända. Därför lägger ordförandelandet fram en lägesrapport i stället. Det blir alltså endast en informationspunkt vid detta rådsråd. Vi förväntar oss ingen som helst diskussion vare sig om lägesrapporten eller om förhandlingarna vid mötet.

Anf. 147 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD):

Jag har en avvikande mening att anföras från Sverigedemokraterna.

Vad gäller Kreativa Europa har vi tidigare anfört att mycket av det som genomförs inom ramen för programmet hade kunnat uppnås genom mellanstatliga samarbeten mellan fria och självständiga nationalstater utan EU-inblandning. Vi anser också att kulturfrågor helt och hållet är en nationell angelägenhet och att budgetdrivna program är ett övertramp mot

den hållningen. Beslut gällande de former av stöd som finns inom programmet bör således fattas på nationell nivå.

2018/19:10
23 november

Anf. 148 ORDFÖRANDEN:

Det kommer att framgå av uppteckningarna att Jonas Andersson anför detta, men det finns ingen möjlighet att anmäla avvikande mening under en informationspunkt.

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till nästa dagordningspunkt.

Anf. 149 Statssekreterare PER OLSSON FRIDH:

Då har vi dagordningspunkt 12, Slutsatser om arbetsplanen för kultur 2019–2022. Det här är en beslutspunkt på kommande rådsmöte.

Under de senaste åren har rådet antagit arbetsplaner som slår fast prioriteringar och aktiviteter för kommande år. Arbetsplanernas roll är att belysa vad man kallar gemensamma målsättningar och utmaningar med fortsatt full respekt för medlemsstaternas självbestämmande. Den nuvarande arbetsplanen för kultur löper ut vid årsskiftet, och det österrikiska ordförandeskapet har tagit initiativ till rådsslutsatser om en ny arbetsplan för den kommande perioden, 2019–2022.

Arbetsplanen för kultur anger vilka fokusområden som rådet avser att arbeta med under den kommande perioden samt vilka metoder som ska användas i arbetet. För att säga det kort rör det sig om den öppna samordningsmetoden, Open Method of Coordination, OMC. Eftersom EU har begränsad kompetens på området bildas det tillfälliga arbetsgrupper som är frivilliga för medlemsstaterna att gå in i men som innebär ett effektivt utbyte av erfarenheter och kunskapsuppbyggande kring de prioriteringar som man lägger fast i planen.

Prioriteringarna är följande: kulturarvets hållbarhet, social sammanhållning och välfärd, ett så kallat ekosystem för stöd till konstnärer och yrkesverksamma i de kulturella och kreativa sektorerna, jämställdhet mellan män och kvinnor samt internationella kulturella förbindelser.

Regeringens bedömning är att de slutsatser som Österrike presenterar för rådets arbetsplan håller sig inom EU:s kompetens på kulturområdet som den är uttryckt i fördraget. Jag vill också passa på att säga att vi framgångsrikt har drivit frågorna om konstnärlig och kulturell frihet och kultur med bas i yttrandefriheten. Detta är nu en uppmärksammas del av arbetsplanen. Men vi stöder även övriga prioriteringar och föreslår att Sverige ska ställa sig bakom rådsslutsatserna.

Anf. 150 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD):

Sverigedemokraterna har tidigare anmält en avvikande mening i samband med överläggningar om den svenska ståndpunkten i förhållande till den nuvarande arbetsplanen för kultur. Våra synpunkter kvarstår. Då regeringens ambition är att knyta samman kommande arbetsplan med den föregående vill vi även nu anmäla en avvikande mening.

På kulturområdet gäller artikel 167 i fördraget om EU:s funktionssätt. Detta är viktigt att understryka och värt att betona. Det nationella självbestämmandet ska man ta stor hänsyn till i kulturfrågor, även enligt EU självt. Samtidigt kan vi konstatera att det diskuteras finansiering av olika kulturinsatser i underlaget till det här ärendet, till exempel på

kulturarvsområdet. För vår del ställs det mot att Sverigedemokraterna anser att kulturfrågor helt är en nationell angelägenhet och att budgetdrivna program är en överträdelse mot den hållningen.

Vidare kan vi konstatera att man i rådsslutsatserna poängterar betydelsen av konstnärlig frihet. Detta är något vi kan instämma i. Men i anslutning till det här förordas också en form av identitetspolitiska inslag, vilket man kan ta del av. Det tycker vi är väldigt olyckligt i sammanhanget.

Anf. 151 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till nästa dagordningspunkt.

Anf. 152 Statssekreterare PER OLSSON FRIDH:

Ordförande! Vi har kommit till dagordningspunkt 13, Slutsatser om stärkandet av europeiskt innehåll i den digitala ekonomin. Detta är också en beslutspunkt.

Vid rådsrådet kommer det att antas slutsatser som tar ett brett grepp om mediesektorn och kreativ innehållsproduktion i stort. Det österrikiska ordförandeskapet har velat ge en bild av dels vikten av en stark och diversifierad medie- och innehållssektor i Europa, dels den politiska och juridiska komplexitet som omger möjligheten att ge de här verksamheterna goda villkor och möjligheter till tillväxt. Detta ska inte minst ses i ljuset av digitalisering och globalisering.

Utgångspunkten är sektorns betydelse för opinionsbildning och demokratins funktionssätt, men också sektorns bidrag till den europeiska ekonomin. Det är en stor ekonomisk sektor i sig själv, men den bidrar även till ett innovativt och kreativt klimat i andra sektorer och på andra områden. Rådsslutsatserna påminner om att sektorns villkor är beroende av många olika politikområden. I många fall krävs också transnationella gränsöverskridande politiska initiativ, då utmaningarna och konkurrensen är globala.

Regeringen har välkomnat den här ansatsen. Vi är nu i slutet av en femårsperiod för Europaparlamentet och kommissionen. Ett starkt fokus har funnits på att reformera den inre marknaden och möta den digitala ekonomin. I detta är det viktigt att den här sektorns utmaningar belyses. Inom flera områden pågår ett reflektionsarbete för att lägga strategier för den kommande perioden. Då är det viktigt att den här sektorns utmaningar finns med.

Samtidigt finns det såklart en balans att upprätthålla. Vi kan inte föregripa förhandlingar på andra politikområden. Det gör man inte heller. Vi har i de här förhandlingarna försökt bidra till att upprätthålla precis den balansen. Vi tycker nu att det finns goda skäl för Sverige att stödja antagandet av slutsatserna och föreslår att Sverige ställer sig bakom dem.

Anf. 153 LOTTA FINSTORP (M):

Tack för föredragningen! Jag har en kunskapsfråga. I slutsatserna görs en del hänvisningar till arbetet med översynen av det audiovisuella direktivet. Det har stått en hel del om detta i svenska medier, till exempel att Netflix måste innehålla en viss procent europeiskt material. Som jag tycker är det en felaktig protektionism. Eftersom det ändå hänvisas till den

här översynen undrar jag om statssekreteraren har några kommentarer till detta. Det står att det har varit viktigt för regeringen att slutsatserna har ett brett och övergripande angreppssätt. Kan statssekreteraren säga något ytterligare om det? Vi får inte gå i protektionismens fälla.

Anf. 154 Statssekreterare PER OLSSON FRIDH:

Tack för frågan! Det är mycket riktigt så att i förhandlingarna om AV-direktivet, som ju är avslutade, har Sverige haft en hållning där vi inte har velat ha denna typ av procentsatser eller kvoter för viss inhemska eller europeisk produktion. Men det har funnits ett tryck inom EU på att det behövs. I slutsatserna för AV-direktivet och i det färdiga direktivet finns mycket riktigt dessa kvoter med, trots det svenska motståndet.

Däremot är inte den här typen av detaljer med i detta. AV-direktivet är klart, och vi utreder nu hur det ska kunna implementeras i Sverige. Men slutsatserna är inte på den nivån, så bedömningen är att vi inte landar i den fällan.

Anf. 155 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går över till nästa fråga.

Anf. 156 Statssekreterare PER OLSSON FRIDH:

Det gäller dagordningspunkt 14, en diskussionspunkt som kommer upp på rådsmötet. Den är döpt till Bekämpande av spridningen av desinformation online: utmaningar för medieekosystemet.

”Ekosystem” har ju blivit ett poppis begrepp för att beskriva komplexa relationer eller någonting sådant. Det får vi förmodligen leva med ett tag; det återstår att se hur Rumänien i sitt ordförandeskap hanterar begreppet.

Nåväl! Jag går nu över till dagordningspunkten. Det österrikiska ordförandeskapet föreslår att vi ska ha en diskussion om detta – om mediernas roll och ansvar i en tid då vi behöver stärka motståndet mot vad man hänför till som desinformation. Diskussionen förs mot bakgrund av att det finns ett fokus på frågorna om desinformation online generellt och mer specifikt inför valet till Europaparlamentet, som kommer till våren.

Diskussionen föreslås vara inriktad på de mediepolitiska målen om mediemångfald, kvalitetsjournalistik och medie- och informationskunnighet liksom på frågor om transparens och ansvar, som ska kunna bidra till diskussionen om desinformation. Frågorna som är ställda handlar om vilka åtgärder ministrarna ser som särskilt viktiga eller värdefulla på EU-nivå och vilka initiativ som har inletts eller planeras på nationell nivå.

Regeringen välkomnar diskussionen. Vi ser ett stort värde av att utbyta erfarenheter och av att jobba aktivt på europeisk nivå för att bemöta informationspåverkan och desinformation. Diskussionen är välkommen eftersom det är helt avgörande att arbetet sker utifrån ett starkt försvar av våra öppna samhällen med en vidsträckt yttrandefrihet och starka och oberoende medier.

På lång sikt är det just en stark och oberoende mediesektor som präglas av mångfald som i kombinationen med en aktiv medie- och

informationskunnighet och digital kompetens gör att samhället kan vara väl rustat mot informationspåverkan.

Vår avsikt är att lyfta upp en del av de initiativ som har tagits i Sverige under de senaste åren, oftast som ett resultat av blocköverskridande överenskommelser, för att dels stärka dels mediesektorn, dels öka medie- och informationskunnigheten bland medborgare i Sverige.

Anf. 157 JONAS MILLARD (SD):

Fru ordförande! Tack, statssekreteraren, för föredragningen! I frågeställning 1 nämns journalism av hög kvalitet. Jag blir lite orolig när jag läser detta. Vi hade nog önskat att regeringen hade markerat tydligare mot användningen av detta uttryck. Sverigedemokraternas uppfattning är att EU över huvud taget inte ska ägna sig åt att klassificera huruvida en journalistisk publikation håller hög kvalitet eller inte. Det är mer av en subjektiv bedömning.

Vad gäller den allmänna debatten om desinformation konstaterar Sverigedemokraterna att det har skett en snabb och oroande utveckling där många talar om fake news och desinformation när fakta eller nyheter som inte stöder den egna uppfattningen publiceras. Kommissionen har till exempel i sitt arbetsprogram anfört att dessa desinformationskampanjer skulle vara omfattande, men man har gjort det utan att kvantifiera eller exemplifiera vad det handlar om.

Om det ska ske något gemensamt arbete mot desinformation är en grundförutsättning dels att det inte är EU:s roll att bedöma huruvida en aktör är att betrakta som professionell eller inte, dels att kritik mot EU och dess institutioner aldrig får räknas som desinformation – med undantag från uppenbara lögnar i syfte att destabilisera samhället och dess strukturer.

Anf. 158 DANIEL RIAZAT (V):

Jag skulle vilja säga att detta är mycket viktigt i en tid när vi till och med har högt uppsatta politiker som livnär sig på desinformation och politiska partier som utan desinformation kanske inte ens skulle ha funnits i de olika parlamenten.

Jag skulle därtill vilja veta om regeringen avser att lyfta upp frågan om den personliga integriteten och att det bör finnas något slags balans mellan folks integritet och yttrandefrihet gentemot det andra, som handlar om att säkerställa att desinformation inte sprids. Jag tror att det är viktigt.

I en tid när public service dessutom är under ganska hård attack i ett antal europeiska länder, främst av högerextrema regeringar, undrar jag om Sverige kommer att framhålla det som statssekreteraren nämnde här tidigare. Det handlar alltså om att public service många gånger egentligen är en garant för att desinformation inte sprids.

Anf. 159 Statssekreterare PER OLSSON FRIDH:

Detta är en diskussionspunkt, och det blir alltså en riktlinjedebatt. Exakt hur det svenska anförandet kommer att se ut vet vi inte än. Det står helt klart att vi kommer att lyfta fram de goda exempel vi har, framför allt genom blocköverskridande samarbete, i Sverige kring en stärkt mediesektor. Det innefattar helt klart public service och de utredningar som vi har haft i denna fråga. Det gäller också de insatser som har gjorts

via bibliotek, myndigheter och icke-statliga aktörer kring medie- och informationskunnighet och digital kompetens.

Man har tre minuter på sig i riktlinjedebatten. Det är svårt för mig att nu säga hur långt vi hinner och hur mycket man hinner med att säga och därmed kanske också hur mycket vi kommer att bemöta frågorna som rör integritet. Men jag kan såklart instämma i ledamotens inriktning om att det är en viktig del av paketet.

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande mening från Sverigedemokraterna enligt Jonas Millards anförande.

Finns det något att säga om punkten Övriga frågor?

Anf. 161 Statssekreterare PER OLSSON FRIDH:

Jag har inga särskilda kommentarer till de informationspunkter som finns under punkten Övriga frågor till rådsmötet.

Anf. 162 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för i dag.

2018/19:10
23 november

§ 7 Allmänna frågor – sammanhållning
Statssekreterare Elisabeth Backteman
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor – sammanhållning den 12 april 2017
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor – sammanhållning den 30 november 2018

Anf. 163 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Elisabeth Backteman välkommen till nämnden. Vi börjar med punkten om återrapport.

Anf. 164 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Jag svarar gärna på frågor om det finns sådana.

Anf. 165 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det inte finns några frågor, så vi tackar för återrapporten.

Vi går över till information och samråd inför mötet.

Anf. 166 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Ordförande! I slutet av maj i år presenterade kommissionen sitt förslag till förordningar för sammanhållningspolitiken för perioden 2021–2027. Förhandlingarna i rådsarbetsgruppen har pågått sedan dess.

Inför det allmänna rådet den 30 november har det österrikiska ordförandeskapet aviserat en diskussion om några utvalda frågor. Det kommer att handla om partnerskapsöverenskommelsen, om halvtidsöversynen och om det gränsöverskridande samarbetet Interreg.

Jag vill påminna om vad som är regeringens allmänna synpunkter på förslaget om ny sammanhållningspolitik. Vi välkomnar kommissionens ansats att försöka modernisera sammanhållningspolitiken men anser att betydligt mer kan göras för att minska utgifterna, koncentrera insatserna och förenkla genomförandet.

Regeringen anser att sammanhållningspolitiken ska minska väsentligt, i synnerhet inom de mer utvecklade regionerna. Den särskilda budgetposten för de glesbefolkade regionerna finns kvar i kommissionens förslag, och det är positivt.

Regeringen kommer att verka för ett tydligt jämställdhetsperspektiv i förordningarna för att säkerställa en modern och effektiv sammanhållningspolitik.

När det gäller genomförandefrågorna skärps kraven på nationell medfinansiering, vilket är en fråga som regeringen har drivit.

Det gränsöverskridande samarbetet Interreg inom sammanhållningspolitiken bidrar till att hitta gemensamma lösningar över nationsgränser. Insatserna har ett tydligt europeiskt mervärde och bör därför ges hög prioritet inom sammanhållningspolitiken.

När det gäller de tre frågor som ska upp för diskussion på ministerrådsmötet har regeringen följande synpunkter.

Den första frågan handlar om huruvida det även nästa programperiod ska finnas ett krav på att medlemsländerna ska ta fram en partnerskapsöverenskommelse. Syftet med denna är att beskriva hur EU-

medlen ska användas i det egna landet, och tanken är att det ska visa på de viktigaste prioriteringarna och synergierna mellan olika EU-fonder och instrument. Kritiken har gällt att dokumenten har varit omfattande och för mycket inriktade på hur programmen ska genomföras. Därför har frågan om partnerskapsöverenskommelsens utformning diskuterats. En fråga har varit om det ska vara obligatoriskt för alla medlemsländer eller om det ska finnas undantag för medlemsstater som har få program och en begränsad budget.

Regeringen anser att det behövs ett strategiskt dokument som visar hur EU:s medel ska användas i de enskilda medlemsländerna. Det bör vara av strategisk karaktär och inte innehålla sådan information som även ska finnas i de enskilda programmen. Vi kan vara öppna för att hitta en lösning för de medlemsländer som har få program och en begränsad budget.

Den andra frågan som ordförandeskapet lyfter upp är halvtidsöversynen. Där har kommissionen föreslagit att strukturfondsmedlen i utgångsläget ska programmeras för fem år för att sedan i samband med halvtidsöversynen även inkludera de två sista åren i programperioden.

Bakgrunden till förslaget är att kommissionen vill se ökade möjligheter att anpassa insatserna till nya utmaningar eller för att kunna hantera uppkomna kriser. Medlemsländerna har olika syn på förslaget och effekterna av genomförandet. Vissa betonar behovet av en långsiktig planering, medan andra pekar på behovet av att ha flexibilitet inför den senare delen av programperioden.

Regeringen menar att det är viktigt att halvtidsöversynen kan utnyttjas för att göra justeringar och anpassningar till nya omständigheter, men man menar att detta kan göras även med en preliminär plan för hela programperioden.

Den tredje fråga som ordförandeskapet vill lyfta upp är kommissionens förslag till nytt regelverk för det gränsöverskridande samarbetet Interreg. Kommissionen föreslår bland annat ökat fokus på samarbetet över landsgränserna. Regeringen menar att förslaget är komplicerat och att det inte bidrar till att utveckla verksamheten.

Sverige har goda erfarenheter av dagens Interregprogram, och regeringen vill se stabila stödberättigande regler. För Sverige är det viktigt att fungerande samarbeten kan fortsätta även i nästa programperiod oavsett om det är samarbete som sker över havs- eller landsgräns.

Anf. 167 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack för föredragningen, statssekreteraren!

I det skriftliga materialet säger regeringen i stycke 2 att bnp-spärren också bör minska. Min fråga i det sammanhanget blir: Påverkar detta Sverige? Jag säger det apropå att det tidigare har varit diskussion om den bruttoregionalproduktion vi har i till exempel Norrbotten, som ju är väldigt hög men där det ändå finns behov av insatser på sammanhållningsområdet och det regionalpolitiska området.

Min andra fråga rör egentligen de revisionsrapporter vi får del av varje år. Det utlovas ju medel, och de ianspråkats inte utan lyfts över. Det ligger alltså en stor pott pengar och skvalpar, om jag kan använda det uttrycket, i Brysselsystemet. Ämnar regeringen i något sammanhang ta upp den frågeställningen, alltså att de utestående betalningarna börjar nå en sådan omfattning att det, tror jag, till slut faktiskt kommer att bli svårhanterligt

för oss alla? Det påverkar självklart också den budgetdiskussion vi är inne i just nu.

Anf. 168 KARIN ENSTRÖM (M):

Ordförande! Statssekreteraren får hjälpa till och säga om vi är på fel del, men sammanhållningspolitiken är så stor. Jag har kanske lite mer generella frågor.

Jag har inget emot detta, och det är en bra inledning. Vi håller med regeringen om den här delen av sammanhållningspolitiken och att utgifterna bör minskas väsentligt. Men samtidigt har det varit en diskussion, och kommissionen har föreslagit ett nytt kriterium för tilldelning av pengar inom ramen för sammanhållningspolitiken där pengar skulle kunna gå till integrationsinsatser. Det skulle kunna vara någonting som faller ut positivt för Sverige när det gäller att få ersättning för att vi har haft ett stort flyktingmottagande. Detta finns inte med, men det kanske är för att diskussionen inte behandlar de programmen. Det är dock en viktig fråga att lyfta fram, tycker jag.

Jag har en andra fråga. Kommissionen skriver att man vill att sammanhållningspolitikens mål ska bli tydligare knutet till EU:s mer övergripande prioriteringar än i den nuvarande programperioden, men det står inte särskilt tydligt vad det är för prioriteringar. Det finns väl alltid en risk att politiken inriktas mer på att stödja nationella eller regionala och lokala prioriteringar än på att stödja de EU-gemensamma, vilket jag uppfattar är hela syftet med sammanhållningspolitiken. Hur ser alltså regeringen på risken att man kanske inte når målet? Man säger att det ska vara EU-gemensamt och ett mervärde och inte sådant som kanske skulle ha genomförts i alla fall.

Anf. 169 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Den första frågan handlade om bnp-spärren och vad den får för konsekvenser för Sverige. Spärren reglerar hur stor andel av det mottagande landets bnp som EU-stödet kan utgöra, och det svenska återflödet är inte av den storleken att vi berörs av den.

Det jag kan lägga till är att det finns ett tak för hur stort det totala anslaget till rikare medlemsländer kan vara, och det rör medlemsländer som ligger på eller över 120 procent av genomsnittet för EU. I förslaget menar man från kommissionens sida att anslaget inte får vara större än för innevarande period; det är alltså ett status quo-förslag. Det berör Sverige i och med att vi är ett av de rikare länderna i EU, men på den här punkten blir det alltså ingen förändring.

Sedan var det en fråga om pengar som ligger och skvalpar och inte utnyttjas. I förslaget finns det med – och diskussionen pågår om – en så kallad en-plus-två-regel, det vill säga att man ska kunna använda sig av EU-medlen två år efter det att den formella programperioden har avslutats. Det är ett sätt att försöka få så mycket pengar som möjligt att verka ute i de olika medlemsstaterna.

Sedan var det en fråga om kriterier för tilldelning och i vilken utsträckning integrationsinsatser ingår eller inte. Då innehåller förslaget nya kriterier för fördelningen av stöd inom sammanhållningspolitiken, och det är bland annat migration och integration. Det innebär att länder som inte har tagit ansvar i migrationsfrågan inte ska få samma tilldelning av

EU-stöd, och det skulle till viss del kunna innebära att stöd omfördelas till medlemsstater med ett stort mottagande av asylsökande. Den här förhandlingen sker dock inom ramen för MFF-förhandlingen, så det är inte en förhandling som sker inom ramen för den rådsstruktur där sammanhållningspolitiken förhandlas och diskuteras.

Det var också en fråga från Karin om de övergripande prioriteringarna. De övergripande prioriteringar som nu ligger är klimat och innovation, och det är sagt att 25 procent av budgetmedlen ska gå till klimatändamål. För innovation finns det ett intervall på 35–60 procent av medlen.

Anf. 170 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. Vi tackar därmed statssekreteraren för i dag!

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikes frågor – utveckling

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	2
Anf. 7 HANS ROTHENBERG (M).....	2
Anf. 8 ESKIL ERLANDSSON (C).....	3
Anf. 9 LUDVIG ASPLING (SD).....	3
Anf. 10 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	3
Anf. 11 LUDVIG ASPLING (SD).....	4
Anf. 12 DANIEL RIAZAT (V).....	4
Anf. 13 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	5
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 15 DANIEL RIAZAT (V).....	5
Anf. 16 LUDVIG ASPLING (SD).....	5
Anf. 17 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	6
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 19 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	6
Anf. 20 LUDVIG ASPLING (SD).....	7
Anf. 21 HANS ROTHENBERG (M).....	8
Anf. 22 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	8
Anf. 23 Utrikesrådet JOHANNES OLJELUND.....	8
Anf. 24 LUDVIG ASPLING (SD).....	8
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 26 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	9
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	9

§ 2 Konkurrenskraft – forskning och rymd

.....	10
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 29 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	10
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 31 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	10
Anf. 32 DANIEL RIAZAT (V).....	11
Anf. 33 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	11
Anf. 34 DANIEL RIAZAT (V).....	12
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 36 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	12
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 38 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	13
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	13

Anf. 40 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	13
Anf. 41 ROBERT STENKVIST (SD).....	15
Anf. 42 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	15
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 44 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	16
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 46 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	16
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	16

§ 3 Konkurrenskraft – inre marknad och industri

.....	17
Anf. 48 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 49 Statsrådet ANN LINDE (S).....	17
Anf. 50 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 51 Statsrådet ANN LINDE (S).....	17
Anf. 52 LOTTA OLSSON (M).....	18
Anf. 53 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	18
Anf. 54 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 55 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	19
Anf. 56 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 57 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	19
Anf. 58 Statsrådet ANN LINDE (S).....	19
Anf. 59 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 60 Statsrådet ANN LINDE (S).....	19
Anf. 61 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	20
Anf. 62 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 63 DANIEL RIAZAT (V).....	21
Anf. 64 Statsrådet ANN LINDE (S).....	21
Anf. 65 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	21
Anf. 66 DANIEL RIAZAT (V).....	21
Anf. 67 ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 68 Statsrådet ANN LINDE (S).....	22
Anf. 69 JIMMY STÅHL (SD).....	23
Anf. 70 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 71 JIMMY STÅHL (SD).....	23
Anf. 72 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 73 Statsrådet ANN LINDE (S).....	23
Anf. 74 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 75 Statsrådet ANN LINDE (S).....	23
Anf. 76 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 77 Statsrådet ANN LINDE (S).....	24
Anf. 78 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 79 Statsrådet ANN LINDE (S).....	24
Anf. 80 DANIEL RIAZAT (V).....	26
Anf. 81 Statsrådet ANN LINDE (S).....	26
Anf. 82 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 83 Statsrådet ANN LINDE (S).....	26
Anf. 84 ESKIL ERLANDSSON (C).....	26

Anf. 85 Statsrådet ANN LINDE (S).....	26
Anf. 86 ORDFÖRANDEN.....	27
§ 4 Utbildning, ungdom, kultur och idrott	28
.....	28
Anf. 87 ORDFÖRANDEN.....	28
Anf. 88 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	28
Anf. 89 ORDFÖRANDEN.....	28
Anf. 90 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	28
Anf. 91 ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 92 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	29
Anf. 93 ORDFÖRANDEN.....	30
Anf. 94 Socialminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	30
Anf. 95 ORDFÖRANDEN.....	30
§ 5 Utbildning, ungdom, kultur och idrott	31
.....	31
Anf. 96 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 97 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	31
Anf. 98 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 99 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	31
Anf. 100 LOTTA FINSTORP (M).....	32
Anf. 101 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD).....	32
Anf. 102 ESKIL ERLANDSSON (C).....	32
Anf. 103 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	32
Anf. 104 ESKIL ERLANDSSON (C).....	33
Anf. 105 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	33
Anf. 106 ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 107 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	33
Anf. 108 DANIEL RIAZAT (V).....	34
Anf. 109 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD).....	34
Anf. 110 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	34
Anf. 111 ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 112 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	35
Anf. 113 DANIEL RIAZAT (V).....	36
Anf. 114 LOTTA FINSTORP (M).....	36
Anf. 115 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD).....	36
Anf. 116 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	36
Anf. 117 Kanslirådet ANDERS LINDHOLM	37
Anf. 118 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	37
Anf. 119 LOTTA FINSTORP (M).....	37
Anf. 120 DANIEL RIAZAT (V).....	37
Anf. 121 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	37
Anf. 122 ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 123 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	38
Anf. 124 ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 125 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD).....	38
Anf. 126 ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 127 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	39
Anf. 128 ROBERT STENKVIST (SD).....	39
Anf. 129 ESKIL ERLANDSSON (C).....	40
Anf. 130 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	40

Anf. 131	ROBERT STENKVIST (SD)	40
Anf. 132	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 133	Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S)	40
Anf. 134	ROBERT STENKVIST (SD)	41
Anf. 135	DANIEL RIAZAT (V)	41
Anf. 136	Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S)	41
Anf. 137	ORDFÖRANDEN	42
Anf. 138	Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S)	42
Anf. 139	DANIEL RIAZAT (V)	43
Anf. 140	ORDFÖRANDEN	43
Anf. 141	Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S)	43
Anf. 142	ORDFÖRANDEN	43

§ 6 Utbildning, ungdom, kultur och idrott

.....		44
Anf. 143	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 144	Statssekreterare PER OLSSON FRIDH	44
Anf. 145	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 146	Statssekreterare PER OLSSON FRIDH	44
Anf. 147	JONAS ANDERSSON i Linköping (SD)	44
Anf. 148	ORDFÖRANDEN	45
Anf. 149	Statssekreterare PER OLSSON FRIDH	45
Anf. 150	JONAS ANDERSSON i Linköping (SD)	45
Anf. 151	ORDFÖRANDEN	46
Anf. 152	Statssekreterare PER OLSSON FRIDH	46
Anf. 153	LOTTA FINSTORP (M)	46
Anf. 154	Statssekreterare PER OLSSON FRIDH	47
Anf. 155	ORDFÖRANDEN	47
Anf. 156	Statssekreterare PER OLSSON FRIDH	47
Anf. 157	JONAS MILLARD (SD)	48
Anf. 158	DANIEL RIAZAT (V)	48
Anf. 159	Statssekreterare PER OLSSON FRIDH	48
Anf. 160	ORDFÖRANDEN	49
Anf. 161	Statssekreterare PER OLSSON FRIDH	49
Anf. 162	ORDFÖRANDEN	49

§ 7 Allmänna frågor – sammanhållning

.....		50
Anf. 163	ORDFÖRANDEN	50
Anf. 164	Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN	50
Anf. 165	ORDFÖRANDEN	50
Anf. 166	Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN	50
Anf. 167	ESKIL ERLANDSSON (C)	51
Anf. 168	KARIN ENSTRÖM (M)	52
Anf. 169	Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN	52
Anf. 170	ORDFÖRANDEN	53